

SUÇ KİMDE?

BUGÜN GEÇMİŞTEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ

WHO IS TO BLAME?

THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

TÜRKİYE
YÜZYILI

TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

SUÇ KİMDE?

BUGÜN GEÇMİŞTEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ

WHO IS TO BLAME?

THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

SUÇ KİMDE? BUGÜN GEÇMİŞTEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ
WHO IS TO BLAME? THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

© 2024 CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI
© 2024 PUBLICATIONS BY PRESIDENCY'S DIRECTORATE OF COMMUNICATIONS

1. Baskı, Fransızca, 1974 / 1st Edition, French, 1974

Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul, 2024
Revised and Enlarged Second Edition, İstanbul, 2024

Yayıncı Sertifika No / Publisher Certificate No: 45482

İletişim / Contact

Kızılırmak Mahallesi Mevlana Bulvarı No: 144 Çankaya
Ankara/TÜRKİYE

T +90 312 590 20 00 | webinfo@iletisim.gov.tr

Baskı / Print

Prestij Grafik Rek. ve Mat. San. ve Tic. Ltd. Şti.

T +90 212 489 40 63, İstanbul

Matbaa Sertifika No / Printing Certificate No: 45590

SUÇ KİMDE?

BUGÜN GEÇMİŞTEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ

WHO IS TO BLAME?

THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

TAKDİM

Kıbrıs meselesi, uluslararası ilişkiler alanının belki de en uzun süre müzakere edilen ve çözüme kavuşmayan karmaşık bir fenomenidir. Tarih boyunca çeşitli etnik ve siyasi gerginlikler, jeopolitik çıkarlar ve uluslararası müdahalelerle şekillenen tarihsel geri planın belgelendirilerek anlatılması ve Ada'nın sosyolojik dokusunun anlaşılması çözüme sunulacak katkının olmazsa olmazıdır.

Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren Kıbrıs Adası'nda yaşanan etnik ve siyasi gerginlikler, bugüne kadar uzanan meselenin temelini oluşturmaktadır. Kıbrıs Türk halkının, tarih boyunca maruz kaldığı haksızlıklar ve saldırılar, bugünkü sorunların anlaşılması için kritik bir perspektif sunmaktadır. Ada'da yaşayan Türk ve Rum toplumları arasında 1960'lı yıllarda başlayan ve 1963'te yoğunlaşarak Türk toplumunu hedef alan saldırılar, Türk toplumunun güvenliğini tehlikeye atmıştır. Elbette Ada'daki Türk varlığının yok edilmesine yönelik faaliyetler, Ada'nın stratejik konumu ve Ada üzerinde hâkimiyet kurma çabalarıyla yakından ilişkilidir ve bunlardan bağımsız düşünülemez. Ada'daki Türk toplumuna yönelik katliamlar, Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanması "ENOSİS" hedefiyle birlikte, Kıbrıs'taki Türk toplumunun varlığını tehdit eden bir unsur haline gelmiştir. Bu dönemde, Kıbrıs Türk halkı, kendi güvenliği ve varlığını koruma mücadelesi vermiştir.

Etnik bir temizlik planı çerçevesinde Rum saldırıları ve ENOSİS hedefi, Kıbrıs Türk toplumunun varlığını tehdit ederek Türkiye'nin 1974'teki müdahalesini zorunlu kılmıştır. Türkiye, garantörlük hakkını kullanarak, bütün siyasi ve diplomatik yolları denedikten sonra Kıbrıs Türk halkını korumak ve Ada'da barışı sağlamak amacıyla 20 Temmuz 1974 tarihinde Kıbrıs Barış Harekâtı'nı gerçekleştirmiştir. Bu bağlamda, Kıbrıs meselesini, 20 Temmuz 1974 tarihinde başlamış kabul etmek, bu tarihten çok önce başlayan sorunları, özellikle 1963-1974 arası yaşanan etnik ve siyasi mücadeleleri, Kıbrıs Türklerine yapılan zulümleri yok saymak anlamına gelecektir. Bu durum da gerçeklik bağlamından kopartılmış bir meseleye, hakiki ve adil çözümler bulmayı zorlaştıracaktır.

Kıbrıs meselesinin, sadece 1974 olaylarına indirgenerek Ada'nın kadim ve asli unsuru olan Kıbrıs Türklerinin dünyadan koparılmasını ve yok sayılmasını haklı gösterecek hiçbir Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı bulunmamaktadır. Hukuki temeli bulunmayan ve tamamen siyasi olan kısıtlamaların kaldırılması, Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak arzumuzdur. Bu minvalde sürdürülebilir bir barış ikliminde Ada gerçeklerine dayanarak eşit iki devletin yan yana ve birlikte yaşaması idealimi yinelemek istiyorum.

Bu vesileyle 20 Temmuz Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 50. yılında tüm şehitlerimizi, gazilerimizi ve kahramanlarımızı rahmetle yâd ediyorum. Tarihsel gerçeklerin bir kez daha uluslararası kamuoyuna sunulmasında, ülkemiz ve KKTC'nin dezenformasyonla mücadelesinde değerli bir kaynak olduğuna inandığım bu çalışmada, emeği geçenlere şükranlarımı sunuyorum.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI
RECEP TAYYİP ERDOĞAN

ÖN SÖZ

Kıbrıs meselesi, Kıbrıslı Rumların Kıbrıs Türklerini 1959 yılında imzalanan Londra ve Zürih Anlaşmalarını takiben 1960 yılında kurulan ortaklık devletinden dışlamak yoluyla Kıbrıs Adası'nı birlikte yönetme ve Ada'da birlikte yaşama mutabakatını terk ederek ele geçirmeye çalışması ile ortaya çıkmıştır. Kıbrıs Rum tarafı, Yunanistan ile birleşme (ENOSİS) ideolojileri kapsamında Ada'da Kıbrıs Türklerine karşı 1963 yılında vuku bulan Kanlı Noel katliamı da dâhil olmak üzere terör eylemleri ve katliamları (özellikle EOKA terör örgütü tarafından) gerçekleştirmiştir. 15 Temmuz 1974 tarihinde ise EOKA lideri Nikos Sampson, Ada'yı Yunanistan'a bağlamak amacıyla Yunan Cuntasının desteğiyle zamanın Cumhurbaşkanı Makarios'a karşı bir darbe gerçekleştirerek iktidarı ele geçirmiştir.

Türkiye ise 1960 Garanti Antlaşması çerçevesinde ve Ada'daki Türklerin güvenliğini de dikkate alarak 20 Temmuz 1974 günü Kıbrıs Barış Harekâtı'nı başlatmıştır. Böylece Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhaki önlenmiş, Kıbrıs Türk halkının varlığı güvence altına alınmış ve Yunanistan'daki cunta rejiminin yıkılmasıyla ülkeye demokrasi getirilmesine vesile olunmuştur. Sonrasında gündeme gelen iki bölgeli, iki toplumlu federal çözüm modeline yönelik müzakerelerin sonuç vermemesi üzerine de Kıbrıs Türk tarafı, kendi kaderini tayin hakkına (self-determinasyon) dayanarak 15 Kasım 1983 günü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni (KKTC) ilan etmiştir.

Tüm bu gerçekler ışığında Kıbrıs meselesi, yaşanan zulüm ve buna karşı Kıbrıs Türkü'nün direnişi olarak iki boyutta ele alınmalıdır. Bir taraftan Kıbrıs Türkü'nü kırma girişimleri diğer taraftan Kıbrıs Türkü'nün istiklal mücadelesi devam etmektedir. Kıbrıs meselesinin çözümü için Kıbrıs Türkleri ve Türkiye her türlü çabayı göstermiş, müzakerelerden kaçmamış fakat sonuç alınamamıştır.

KKTC'nin varlığı ile Kıbrıs Türklerinin hak ve çıkarları göz ardı edilmektedir. Kıbrıs Türk tarafı ve Türkiye ise Kıbrıs Türklerinin eşit ortak olarak haklarını kullanamamasına neden olan bu yasa dışı ve gayrimeşru durumu hiçbir zaman kabul

etmemiştir. Bilindiği üzere Türkiye, her bölgede barışın hâkim olmasını ve yaşanan sorunların diyalog yoluyla çözülmesini önemsemektedir. Türkiye, Kıbrıs meselesinde diyalog ve diplomasiyi merkeze alarak adil, kalıcı ve sürdürülebilir ortak bir zeminde çözüm bulunması gerektiği yönündeki iradesini korumaktadır. Ülkemiz, Kıbrıs meselesinde iki devletli çözümün müzakere edilmesini ve Kıbrıs Türk toplumunun egemen eşitliğinin ve eşit uluslararası statünün tanınmasını savunmaktadır. İletişim Başkanlığımız da tüm bu gerçekler ışığında kamu diplomasisi imkânlarını kullanarak hem yurt içerisinde, hem KKTC’de hem de dünyanın farklı bölgelerinde Kıbrıs davasını, Kıbrıs gerçeklerini bütün dünyaya, uluslararası kamuoyuna anlatma çabasıdadır.

Başkanlığımızca hazırlanan “Suç Kimde? Bugün Geçmişten Ayrı Düşünülemez” adlı kitap, 1974 yılında Fransızca olarak Basın-Yayın Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanmıştır. Kitap, Kıbrıs meselesini, 20 Temmuz 1974 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) tarafından düzenlenen Kıbrıs Barış Harekâtı öncesinde, sürecinde ve sonrasında Kıbrıs Türk toplumuna yaşatılan mezalimi ele almaktadır.

Kitap, yaşanan gerçekleri ve o dönemde Türkiye’ye yönelik gerçekleştirilen “*Kıbrıs meselesinin 20 Temmuz 1974 tarihinde Türkiye’nin müdahalesinin bir sonucu olarak başladığına dair*” olumsuz propagandaların arkasındaki gerçekleri Birleşmiş Milletler (BM) raporlardan ve dünyanın farklı medya organlarında yayımlanan haberlerden ve yazılardan örnekler vererek gözler önüne sermektedir. Ayrıca kitapta, o dönemde yaşananlara şahitlik etmemizi sağlayan fotoğraflar da yer almaktadır.

Kıbrıs meselesine dair adil, kalıcı ve sürdürülebilir bir çözüm, yaşanan gerçekleri temel alan bir çerçeveye mümkün olacaktır. Bu bağlamda 20 Temmuz Kıbrıs Barış Harekâtı’nın 50. yıl dönümünde Türkçe ve İngilizce olarak tekrar hazırlanan bu kitapla; Kıbrıs meselesinin neden ve nasıl ortaya çıktığını ulusal ve uluslararası kamuoyuna anlatmayı, Kıbrıs meselesi bağlamında Türkiye’nin dezenformasyonla mücadelesini aktarmayı ve hem ülkemizin hem de KKTC’nin kamu diplomasisine fayda sağlamayı amaçlıyoruz. Bu kitapla birlikte Kıbrıs Türk halkına uygulanan kısıtlamalara ve insanlık dışı izolasyona son verilmesine yönelik çabalarımızın devam edeceğini bir kez daha vurgulamak isterim.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANI
PROF. DR. FAHRETTİN ALTUN

SUÇ KİMDE?

BUGÜN GEÇMİŞTEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ

WHO IS TO BLAME?

THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) Kıbrıs'ı terk etseydi, o zaman saatler geri alınabilirdi şeklinde bir fikir bazı insanların kafasına yerleştirildi.

Bu insanlar, Kıbrıs meselesinin 20 Temmuz 1974 tarihinde Türkiye'nin müdahalesinin bir sonucu olarak başladığına inanıyorlar.

Rum propagandası, 1963-1974 dönemini herkesin hafızasından silmeye çalışarak insanları buna inandırmak için elinden geleni yapıyor.

Fakat Birleşmiş Milletler (BM) raporları ve dünyanın dört bir yanındaki farklı medya organlarının tarafsız muhabirlerinin raporları ortadadır.

HAYIR, KIBRIS SORUNU 20 TEMMUZ 1974 TARİHİNDE ORTAYA ÇIKMADI.

“1961-1963 yılları arasındaki gerginlik, Türklerle dostane ilişkiler kuramama ve onların güvenini kazanamama beceriksizliğimizin bir sonucu. Londra ve Zürih Antlaşmalarını değiştirmeye kalkışmadan önce Türklerin güvenini kazanmaya çalışmalıydık.

İki toplumun ayrılmasında elbette emperyalizmin de rolü vardı fakat uygun zemini hazırlayan bizdik. Yunanca: Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών - Ethniki Organosis Kiprion Agoniston (EOKA), mücadelesini başlatanlar emperyalist ülkeler miydi? Londra ve Zürih Antlaşmalarını değiştirmeye çalışanlar emperyalistler miydi?

Türklerle ilişkilerimizde ciddi hatalar yaptık. Biz ihmalkâr davrandık. Onlarla iyi ilişkiler kurmayı beceremedik. Bugünkü felakete yol açan sebep de budur.”

(Glafkos Klerides'in 29 Mayıs 1975 tarihinde saat 22.30'da Rum Televizyonunda yayınlanan “Türlere karşı tavrımız ne olmalı?” adlı programda yaptığı konuşmadan alıntı)

KIBRIS'I İŞGAL EDENLER KİM?

“Yunan subaylarının darbesi, şüphesiz dışarıdan gelen bir işgaldir.”

Bu söz, Başpiskopos Makarios'un 19 Temmuz 1974 tarihinde öğleden sonra Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) toplantısında sarf ettiği söz olarak hafızalarda yerini korumaktadır.

Bu işgalin nasıl gerçekleştiğini, Makarios'un kendi ağzından dinlemek özellikle öğretici olacaktır.

“Yunanistan'ın askerî rejimi, Kıbrıs'ın bağımsızlığını acımasızca ihlal etti. Yunan Cuntası, Kıbrıs halkının demokratik haklarına ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına ve egemenliğine en ufak bir saygı göstermeden, Kıbrıs'ta diktatörlüğünü genişletti.”

“... EOKA-B'nin Atina rejiminin bir eklentisi olduğunu açıkça kanıtlayan belgeler, Kıbrıs polisinin elinde.”

“Bu örgütün sevk ve idaresi için Atina'dan bütçe tahsis edilmiş ve faaliyetlerine ilişkin yönergeler de sağlanmıştır...”

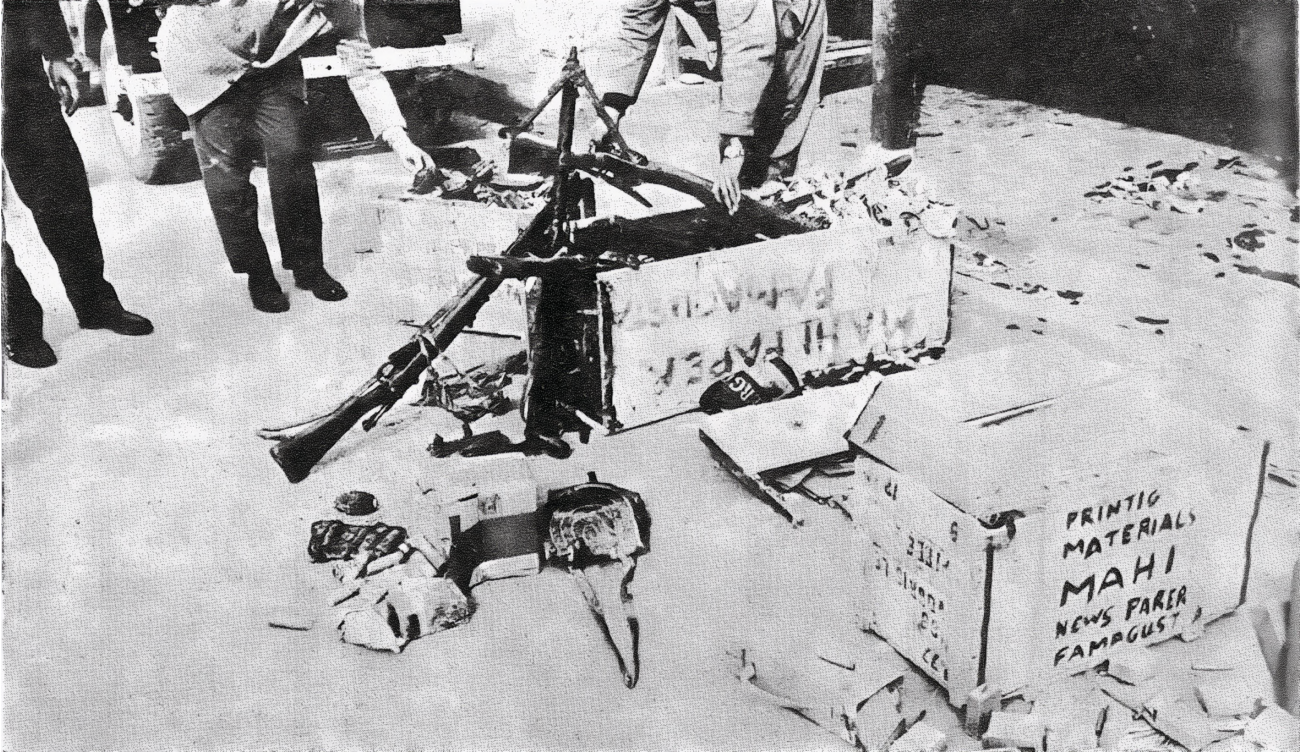
“Yunan askerî rejiminin neden olduğu Kıbrıs krizinin tüm ayrıntılarını henüz bilmiyorum. Can kaybının ağır, maddi hasarın ise büyük olmasından korkuyorum.”

“Bu darbe, sadece Kıbrıslı Rumları ilgilendiren bir iç mesele sayılabilecek bir ortamda gerçekleşmemiştir. Bunun, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını ve egemenliğini açıkça ihlal eden, **yurt dışından gelen bir işgal olduğu açıktır...** ve ister Rum ister Türk olsun, tüm Kıbrıs halkı bunun sonuçlarına katlanmaktadır.”

YUNAN SUBAYLARININ DARBESİ ŞÜPHE SİZ DIŞARIDAN GELEN BİR İŞGALDIR.

Aslında Kıbrıs'ın Yunanistan tarafından işgali, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni meydana getiren antlaşmaların ihlali sırasında gerçekleşmiştir. Bu noktada BM raporları en iyi delillerdir. Söz konusu raporların konu ile ilgili bazı paragrafları aşağıdaki gibidir:

- 41.** BM Barış Gücü, Temmuz ayı boyunca Kıbrıs hükûmetinin büyük miktarlarda silah ve teçhizat ithal ettiğini ve bunların çoğunluğunun Limasol rıhtımlarından geçtiğini tespit edebildi. Ayrıca muhtemelen Yunanistan'dan gelen 5.000 kişilik kuvvet de aynı şekilde Ada'ya girdi. Silah ve askerî teçhizat ithalatının 3.000 tonluk bir gemi yüküne tekabül ettiği ve yaklaşık 1.000 tırlık yükün Limasol rıhtımından ayrıldığı tahmin ediliyor...
(S/5950, Eylül 1964)
- 37.** Özellikle stratejik öneme sahip büyük miktardaki başka malzemeler, Gazimağusa'nın yaklaşık 25 kilometre kuzeyindeki yeni Boğaz Limanı üzerinden Ada'ya girdi. Söz konusu malzemelerin bu lokasyona boşaltılması ve dışarıya taşınması işlemleri, 10 Eylül 1964 tarihli anlaşmada öngörülmesine rağmen BM Barış Gücü'ne bilgi verilmeden gerçekleşti. (S/6228, Mart 1965)
- 24.** Hükûmetin silahlı kuvvetlerinin toplam gücüne önemli sayıda Yunan subayı ve Yunan ulusal birliğine ait olmayan ve ulusal muhafızlara dâhil oldukları düşünülen ve Yunanistan'dan gelen diğer askerî unsurlar da eklenmelidir. (S/7191, Mart 1965)
- 19.** ... BM Barış Gücü, son rapordan bu yana yapılan komuta yapısıyla ilgili resmî açıklamalarda da kabul edildiği üzere, Yunan subaylarının ve ulusal muhafızlara dâhil olan ve Yunanistan'dan gelen diğer askerî unsurların sayısı hakkında kesin bilgiye sahip değildir. (ibid., paragraf 24).
(S/7350, Haziran 1966)
- 22.** Ulusal Birliğe mensup olmayan her rütbeden belirli sayıda Yunan askeri halen Ada'da bulunmaktadır. Millî Muhafız üniforması giyen bu askerlerin sayısı hakkında BM Barış Gücü herhangi bir bilgiye sahip değildir (S/7611, parag. 24). Gazimağusa'nın kuzeyindeki küçük Boğaz Limanı'nın, bu Yunan unsurların (subaylar ve erler) nöbet değişimi için çeşitli vesilelerle kullanıldığı düşünülüyor. (S/7969, Haziran 1967)
- 24.** Temsilciler Meclisi, daha önce 11 Temmuz 1967 tarihinde, Kıbrıs'taki Millî Muhafızlarda görev yapan ve o zamana kadar varlığı gizli tutulan Yunan subaylarının ve erlerin statülerini yasallaştırmayı amaçlayan bir kararnameyi kabul etmişti. Bu yeni yasa, Yunanistan hükûmetinin (Rum) Bakanlar Kuruluna, Millî Muhafız Komutanı'na, Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olmayan subayları ve erlerini Millî Muhafız Teşkilatına atama yetkisi veriyor. Bu yasaya göre, bu subaylar ve erler, idari olarak Millî Muhafız Komutanı'na karşı sorumludurlar, ancak disiplin suçları bakımından Kıbrıs askerî mahkemelerinin yargı alanına girmemektedirler. (S/8286, Temmuz 1967)

Yunanistan'dan ithal edilen "baskı malzemeleri"

Bir Kıbrıs Türk köyüne yapılan planlı saldırı sırasında çekilen görüntü

Daha sonraki olaylar, bu subay sayılarının 2.000'e ulaştığını kanıtladı. Başpiskopos Makarios'un Yunanistan'dan geri çekilmesini istediği 650 subay da bu sayıya dâhildir. Bu subaylar, Yunan Ulusal Birliğinin de yardımıyla, Başpiskopos Makarios'a karşı düzenlenen komploda aktif rol oynamışlardır.

74. Kıbrıs Rum hükûmetinin ocak ayında gerçekleştirdiği silah ve mühimmat ithalatı, iki toplum arasında giderek artan gerilimin ana nedenlerinden biri. Kıbrıs Rum hükûmeti, bu eylemin Kıbrıs Türk toplumuna yönelik olmadığını beyan etmesine rağmen bu durum endişe yarattı. (S/10664, Mayıs 1972)

21. Rum Millî Muhafız Ordusunun eğitim faaliyetleri artmış ve normal eğitim dönemi dışındaki hareketlerinde yoğunlaşma olmuş, etkinliği, morali ve genel hazırlık durumu gelişmeye devam etmiştir. (S/11294, Mayıs 1974)

Tüm bu faaliyetler, taraflara Ada'daki durumu kötüleştirebilecek her türlü eylemden kaçınma çağrısında bulunan Güvenlik Konseyi kararının ihlalidir.

15 TEMMUZ 1974, MİLLÎ MUHAFAZAYA EĞİTİM VEREN VE KOMUTA EDEN YUNAN SUBAYLARININ DARBESİ.

MAKARIOS: "BU KUŞKUSUZ DIŞARIDAN GELEN BİR İSTİLADIR."

**BU NEDENLE TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİN
OPERASYONU İŞGAL DEĞİL, İŞGALE KARŞI
BİR EYLEMDİR.**

25. Kıbrıs'ta bulunan ve esasen yeni yasaya tabi olan Yunan askerler, Yunan Ulusal Birliğinin bir parçası değildir ve bunların sayıları veya konumları hakkında BM Barış Gücü kesin bir bilgiye sahip değildir. Ancak bu askerler, uzun bir süre boyunca hükûmetin silahlı kuvvetlerinin önemli bir unsurunu oluşturdu ve bunların nöbet değişimlerinin Gazimağusa'nın kuzeyindeki küçük Boğaz Limanı üzerinden gerçekleştiği düşünülüyor. Bu bölgede karada ve denizde, yine geçmişte olduğu gibi gizli faaliyetlerin yapıldığı, işbu raporun kapsadığı dönemde BM Barış Gücü tarafından gözlemlenmiştir (bkz. S/7969, paragraf 22).

(S/8286, Aralık 1967)

Türkiye'yi, Garanti Antlaşması'ndan doğan yükümlülükleri uyarınca müdahalenin eşiğine getiren, Yunanistan'ın Ada'yı işgal etmeye yönelik Kasım 1967 krizine yol açan benzer bir örtülü planıydı. Kriz ancak Yunan askerlerinin Ada'dan çekilmesi ve General Grivas'ın geri çağrılmasıyla önlenildi.

25. Yunan Ulusal Birliklerinin ülkelerine geri dönüşü, Genel Sekreter'in 22, 24 Kasım ve 3 Aralık 1967 tarihlerinde yaptığı çağrılar sonrasında (S/8248/ek. 3, 5 ve 6) Yunanistan ve Türkiye'nin üzerinde mutabakata vardığı anlaşmaya uygun olarak 8 Aralık 1967 tarihinden 16 Ocak 1968 tarihine kadar gerçekleşti. Geri dönüş sürecinin sorumluluğu taraflarca üstlenildiğinden ve BM Barış Gücü'nün görev alanına girmediğinden, BM Barış Gücü bu konuda bağımsız bir gözlemde bulunmamıştır. Ancak Yunan ulusal kuvvetlerine mensup binlerce askerin, tanklar da dâhil olmak üzere önemli miktarda malzeme ve aracı yanlarına alarak Ada'yı terk ettiği belliydi. Tahliye edilen birliklerin çoğunun, Kıbrıs hükûmetinin silahlı kuvvetlerinde görevli birliklerden oluşturulmuş olduğu düşünülüyor. Yunan Ulusal Birliği subaylarının ve erlerinin bireysel olarak Millî Muhafızlarda ve Genel Karargâh'ta görev yapmaya devam ettiği biliniyor ancak BM Barış Gücü bunların sayısını tahmin edecek durumda değil.”

(S/8446, Mart 1968)

**KIBRIS'TAKİ
MİLLÎ MUHAFAZ
KARARGÂHI**

**MAKARIOS: “MİLLÎ MUHAFIZLARA
EĞİTİM VEREN VE ONLARI KOMUTA
EDEN YUNAN SUBAYLARIN DARBESİ.”**

**“BUNUN DIŞARIDAN GELEN BİR
İŞGAL OLDUĞU AÇIKTIR.”**

AKRİTAS PLANI'NI DUYDUNUZ MU?

Bu plan, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni yok etmeye ve önceden belirlenmiş adım ve yöntemlerle Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakını sağlamaya yönelik bir komplodur.

Bu plan, 1963 yılında Kıbrıslı Rum yöneticiler tarafından Yunan subaylarıyla mutabık kalınarak oluşturuldu. Planda açıklandığı üzere, Türklerin tüm direnişini güç kullanarak ve de mümkün olan en kısa sürede bastıracak ve olası bir dış müdahaleden bir veya iki gün öncesinde Kıbrıslı Rumların durumu kontrol altına almalarını sağlayacak gizli bir ordunun kurulması öngörülüyordu. Bu plan "Şef Akritas" imzasını taşıyordu. Plan, ayrıca Başpiskopos Makarios'un Anayasa'nın değiştirilmesi yönündeki 13 hususun amacını da açıklıyor. Bu "çok gizli" belge, ilk kez 21 Nisan 1966 tarihinde Grivas yanlısı yerel günlük gazete "PATRIS" tarafından, Makarios'un Kıbrıs Rum ulusal davasına karşı nasıl hareket ettiğini açıkça göstermek amacıyla yayınlandı. Aynı gazetede yayınlanan bir dizi makalede Başpiskopos Makarios'un bu planı uygulama sorumluluğunu üstlendiği ve dönemin İçişleri Bakanı Polikarpos Yorgacis'i "Akritas Şefi" ve diğer hükümet üyelerini de bu gizli örgütün memurları olarak atadığı ortaya çıktı.

Akritas Planı ve konuyla ilgili yayınlanan bir dizi yazı, ne Kıbrıs Rum Yönetimi ne de planın hazırlanmasında ve geliştirilmesinde emeği geçenler tarafından hiçbir zaman inkâr edilmemiştir. Aynı şekilde Yunan otoriteleri de bu planın gerçekliğini hiçbir zaman sorgulamamıştır. Aksine, Kıbrıs Rum Temsilciler Meclisi Başkanı Glafkos Klerides, 1971 yılında "Almanya'nın Sesi" muhabiriyle yaptığı röportajda bu planın varlığını kabul etti. Hatta bu durum Başpiskopos Makarios tarafından 18 Eylül 1974 tarihinde Le Monde gazetesine verilen mülakatta da doğrulanmıştır.

Katil Sampson Türk bayrağını bir ganimetmiş gibi sergiliyor.

SALDIRGANLAR KİMLER?

Makarios'un 19 Temmuz 1975 tarihinde BMGK toplantısında yaptığı konuşmanın bir bölümüne kulak verelim:

“Sözde darbe, Muhafız Birliği'nin bir parçası olan ve ona komuta eden Yunan subaylarının eseri idi. İttifak Antlaşması uyarınca Kıbrıs'ta görev yapan 950 subay ve erden oluşan Yunan birliğinin Kıbrıs'a yönelik bu saldırı olayında başrol oynadığının da altını çizmeliyim. Başkent dışındaki havaalanının ele geçirilmesi, havaalanı yakınlarında konuşlanan Yunan birliğinin subay ve erleri tarafından gerçekleştirilmiştir...”

Bu, hikâyenin ne başlangıcı ne de sonudur.

**KIBRIS CUMHURİYETİ, ÇOĞUNLUĞUNU
OLUŞTURAN TOPLUMUN (RUM TOPLUMUNUN)
KENDİNİ YOK ETMEK İÇİN HER ŞEYİ YAPTIĞI
DÜNYADA TEK BAĞIMSIZ DEVLETTİR.**

**AKRİTAS PLANI'NA ATIFLA, MAKARİOS'UN
ENOSİS HAKKINDA YAPTIĞI BAZI
AÇIKLAMALARA DEĞİNECEĞİZ, EĞER
ADALETE HİZMET ETMEK İSTİYORSAK.**

**GERÇEK ŞU:
“MÜCADELEMİZİN
AMACI KIBRIS’IN
YUNANİSTAN’A
İLHAKIDIR.”**

**“AMACIM ADIMI ENOSİS’İN
MİMARİ OLARAK TARİHE
GEÇİRMektİR.”**

“Ulusal özgürlüğümüzün doğuşu için çalışacağıma ve Kıbrıs’ı ana vatanımız Yunanistan’a ilhak etme politikamızdan asla vazgeçmeyeceğime yemin ederim.”

- 20 Ekim 1950 tarihinde Başpiskopos olarak seçilmesi ve silesiyle yaptığı konuşma.

“Mücadelemizin amacının Kıbrıs’ı Yunanistan’a ilhak etmek olduğu doğrudur.”

- “Uusi Suomi”nin 5 Eylül 1963 tarihinde Stockholm’de yayınladığı röportaj.

“Eğer bir amacım varsa o da adımın Kıbrıs’ın Yunanistan’a ilhakı ile anılmasıdır. Bağlantı görevi görecektir Kıbrıs sayesinde Yunanistan sınırlarının Kuzey Afrika kıyılarına kadar genişletilmesi benim tek isteğimdir ve bu mücadeleyi sonuna kadar sürdüreceğim.”

- 8 Eylül 1964 tarihinde Apoyevmatini ile yapılan röportaj.

“Kıbrıs’ın geçici Cumhurbaşkanı’ndan daha fazlası olmak istiyorum. Amacım ENOSİS’in mimarı olarak ismimin tarihe geçmesidir.”

- 20 Eylül 1964 tarihinde Washington Post’a verilen röportaj.

“Yeminimi asla çiğnemeyeceğim ve hedefimden hiçbir zaman sapmayacağım. Her zaman ENOSİS’i arzuladım ve onun gerçekleşmesi dışında hiçbir şey için mücadele etmedim.”

- 19 Ağustos 1970 tarihinde Atina’da “Eleftheros Kosmos” ve “Ta Simerina”ya verilen röportaj.

“KIBRIS’IN YUNANİSTAN İLE BİRLEŞMESİNİ HER ZAMAN DESTEKLEDİM VE DESTEKLEMEMEYE DEVAM EDECEĞİM.”

“ENOSİS konusundaki görüşlerimi birçok kez açıkça ifade ettim ve bunların farklı şekillerde yorumlanabileceğine inanmıyorum. **Kıbrıs’ın Yunanistan’a ilhakını her zaman destekledim ve desteklemeye devam ediyorum.**”

- “Newsday”den Leslie Payne’e 17 Temmuz 1972 tarihinde verilen mülakat.

“Kıbrıs’ın Yunanistan ile birleşmesinden yanayım ve her zaman da öyle olacağım.”

- Haftalık Alman dergisi “Bunte Illustrierte”den Karin Kaemmerit ile 19 Nisan 1973 tarihinde yapılan bir röportaj.

**KIBRIS'IN YUNANİSTAN İLE
BİRLEŞMESİ TÜRK TOPLUMUNUN
YOK EDİLMESİNİ GEREKTİRİYOR.**

“... Kıbrıslı Rum fanatikler bir soykırım politikasına yönelmiş görünüyor...”
(Washington Post, 17 Şubat 1964)

“... Sırf babaları Türk subayı olduğu için öldürülen bir anne ve üç küçük çocuğunun küvette cesetlerini gördüm...”
(Max Clos, Le Figaro, 25/26 Ocak 1964)

“... Kıbrıs'ta terör devam ediyor. An itibarıyla Türklerin göçüne tanıklık ediyoruz. Binlerce kişi evlerini, topraklarını ve sürülerini terk ediyor. Rum terörü amansızca devam ediyor. Bu kez Yunan retoriği ve Platon büstleri onların barbar ve vahşi davranışlarını örtmeye yetmiyor. Öğleden sonra 16:30'da Türk köylerinde sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Gece çöker çökmez tehditler, silah sesleri ve kundaklama girişimleri başladı. Kadın ve çocuk dinlemeyen Noel katliamından sonra, herhangi bir direniş girişiminde bulunmak neredeyse imkânsız...”
(II Giorno, 14 Ocak 1964)

“... Bu utanç verici eylemleri kendi gözlerimle gördüm: Gazimağusa'nın köylerinde Türk camilerini ve Türk evlerini yakan, Rumlar. Savunmasız, silahsız Türk köylüleri, Rum yağmacıların yarattığı terör atmosferini yaşıyor ve evlerini terk ederek ormanlarda çadırlarda yaşıyor. **Rumların eylemleri insanlık adına utanç vericidir.** Canlarını kurtarmayı başaran Türkler ise komşu tepelere kaçarak, evlerinin yağmalanmasını çaresizce izlemekten başka bir şey yapamadılar...”
(France-Soir, 24 Temmuz 1974)

Küçük bir Kıbrıs Türk köyü olan Atlılar Köyü'nde 57 masum insan katledildi. Bu katliam, 19 Ağustos 1974 Pazartesi günü meydana geldi. Katliamdan sadece 3 kişi kurtuldu. Bunlardan biri olan Berberi Ali Hüseyin, saklandığı yerden her şeyi görmüş ve duymuştu: “Katiller derin bir çukur kazdılar, ölüleri oraya gömdüler ve üzerinden buldozerle geçerek çukuru kapattılar. Parçalanan cesetlerin bulunduğu çukur, gazetecilerin ve BM Barış Gücü'nün huzurunda açıldı.” Muratağa Köyü'nde 14 Ağustos 1974 Çarşamba sabahı 100 Türk, Rum silahlarının hedefi oldu. Bunların arasında yeni doğanlar, kadınlar ve yaşlılar da vardı.

1 Eylül 1974 tarihinde katliamın dehşeti ve acısı tüm dünyaya gösterildi. Rumlar aynı katliamı Sandallı Köyü'nde de tekrarladı. Türkler kuşatıldı, Muratağa Köyü'ne götürüldü, katledildi ve toplu mezara atıldı. Gerisini bir buldozer üzerlerinden geçerek tamamladı. Atlılar Köyü'nde olduğu gibi, tüm cesetler parçalara ayrılmıştı: kollar, bacaklar ve kafalar! Her şey birbirine girmişti.

Çukur açıldığında gazeteciler ve BM Barış Gücü üyeleri tanık olarak oradaydı.

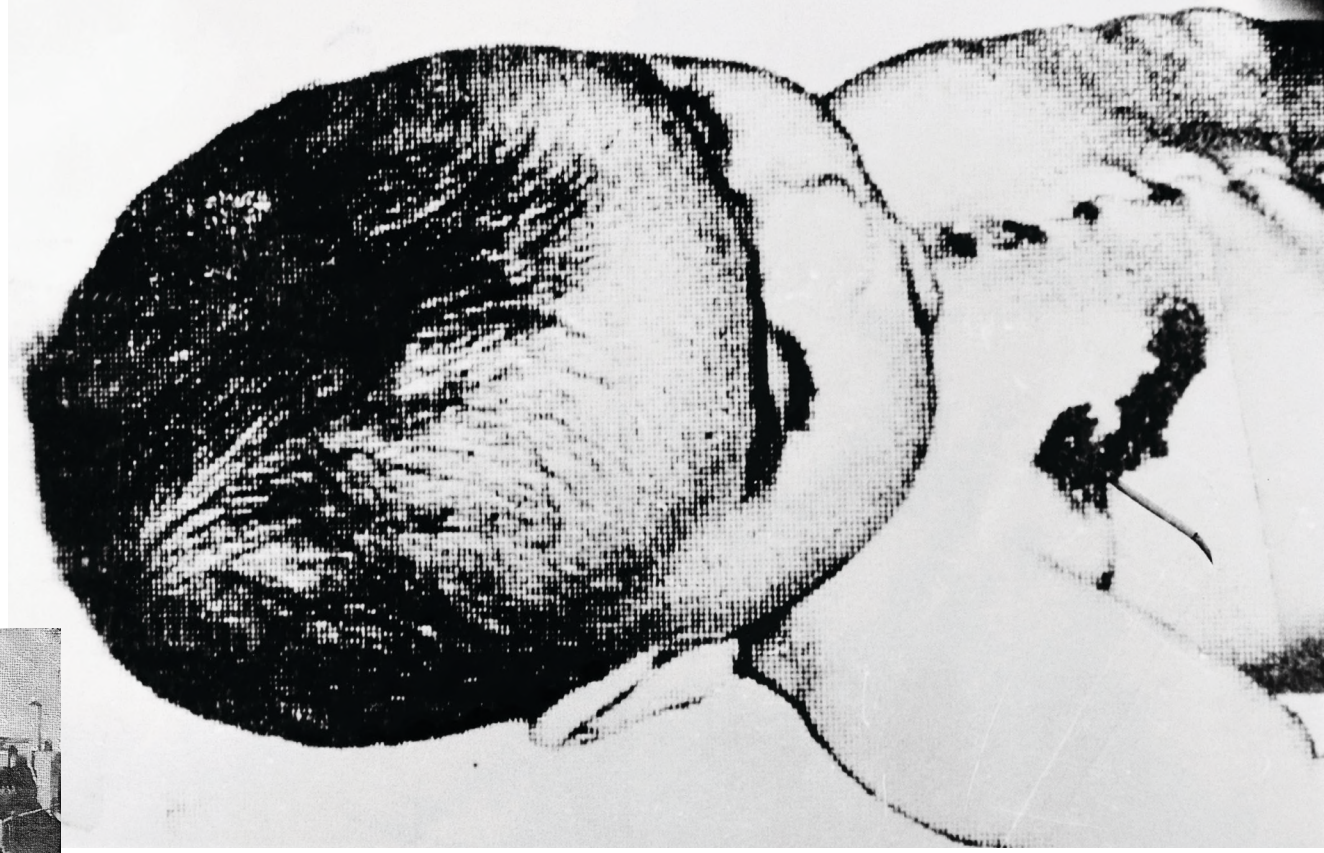
DİĞER RAPORLAR:

23 Temmuz 1974: United Press International Ajansı haberi:

“Limasol Cezaevi'nin avlusunda büyük bir kalabalık toplanmıştı ve birçok çocuk ağlıyordu. Küçük bir Türk kıızı, annesinin kollarında ağlıyordu. Bir Rum askeri annesine “Ona susmasını söyle yoksa onu öldürürüz.” dedi. Anne yapabileceği bir şey olmadığını söyleyerek yalvardı ama asker çocuğu vurdu.”

Görgü tanığı sözlerine şöyle devam etti:

“Rumlar Limasol'da çok sayıda çocuk ve kadını öldürdü. Sokaklarda 20 çocuğun cesedini gördüm. Yaralıları inliyordu. Rum askerleri evlere girmek ve kadınları öldürmek için akbabalar gibi bekliyorlardı.”

**KÜÇÜK BİR KIBRIS
TÜRK KÖYÜ OLAN
ATLILAR'DA 57 MASUM
İNSAN KATLEDİLDİ.**

30 Temmuz 1974: Washington Post şöyle yazdı: “Larnaka yakınlarındaki Alaminos Köyü’nde yaşları 25 ila 53 arasında değişen 14 Türk öldürüldü ve bir buldozer yardımıyla toprağa gömüldü.”

19 Ağustos 1974: BM Barış Gücü’nün raporlarına göre “Rumlar tarafından öldürülen Türkler arasında 3 yaşında küçük bir çocuk vardı: Rahmi Salih. Vücudu 30-40 kurşunla delik deşik edilmişti.”

23 Temmuz 1974: Washington Post’a göre “... Limasol yakınlarındaki küçük bir Türk köyüne yapılan Rum saldırısında köyün 200 sakininden 36’sı öldürüldü. Rumlar, TSK gelmeden önce Türk köylerinin sakinlerini öldürme emri aldıklarını söylüyorlar.”

23 Temmuz 1974: Belgrad Radyosuna göre: “Kıbrıs’ta Türklerin insani tutumu Rumlardan haince bir karşılık görüyor. Rumlar, özellikle yabancıların bulunduğu bölgelerde sivillere ateş açıyor. Hastaneleri ve otelleri karargâh olarak kullanarak Türkleri kışkırtmaya ve dünya kamuoyunun gözünde küçük düşürmeye çalışıyorlar.”

30 Temmuz 1974: Almanya'nın Sesi, bir Alman turist olan Bayan Ingrid Hebil'in bir gazeteye verdiği röportajı yayınladı: "İnsan aklı Rumların katliamlarına anlam veremiyor. Gazimağusa çevresindeki köylerde Rum Millî Muhafızları benzersiz bir vahşetin örneklerini verdiler. Türklerin evlerine girerek kadın ve çocukların üzerine kurşun yağdırdılar. Birçok Türk'ün boğazını kestiler. Türk kadınlarının etrafını sardılar ve hepsine tecavüz ettiler."

Ne yağmur ne de soğuk engel değildir. Hayat çadırlarda devam ediyor.

Mağaralarda ve çadırlarda yaşam.

MÜLTECİLER

Mülteci sorunu Kıbrıs için yeni bir sorun değildir.

Bu sorun ilk kez 1958 yılında, EOKA teröristlerinin silahlı saldırılarla yüzlerce Kıbrıslı Türk'ü, iki toplumlu köylerini terk etmeye zorlamasıyla ortaya çıkmıştır.

1963 yılında 103 Türk köyü saldırıya uğradı ve yağmalandı, 25.000 Türk beş hafta içinde evsiz kaldı ve art arda beş kışı çadırlarda geçirmek zorunda kaldı.

Rum liderler, Türk mülteci sorunuyla alay ettiler ve bu sorunun Ada'yı bölmek amacıyla yapay olarak meydana getirildiğini iddia ettiler.

Ancak BM Genel Sekreteri M. U. Thant, 8 Aralık 1967 tarihli ve S/8286 sayılı raporunda şöyle demektedir: "1964 yılının ilk yarısı boyunca devam eden huzursuzluk, Aralık 1963'te patlak verdiğinde, binlerce Kıbrıslı Türk yanlarına sadece taşıyabildikleri veya alabildikleri şeyleri alarak evlerini terk etti. Kıbrıs Türk köylerine veya daha güvenli gördükleri bölgelere sığındı."

Toplam 103 köyde yaşayan 25.000 Türk'e ait evler, eşyalar, dükkânlar, meyve bahçeleri ve çiftlikler, Rum komşuları tarafından yağmalanmış ve tahrip edilmiştir. Kayıp ve hasarlar yüz milyonlarca sterlini buldu. 11 yıl boyunca mültecileri evlerine ve köylerine yerleştirmek için gösterilen tüm çabalar, Rum tarafının izlediği engelleme politikası nedeniyle sonuçsuz kaldı. Rumlar, kesin çözüme kadar mültecilerin (bazılarını "tehlikeli bölge" ilan ettikleri) köylerine geri dönmelerine izin vermeyeceklerini açıkça ilan ettiler. Hatta BM'nin mültecilerin yeniden yerleştirilmesinde daha aktif rol almasını bile engellediler.

Bu nedenle, müdahalenin yapıldığı 20 Temmuz 1974 tarihinde 25.000 Türk mültecinin tamamı hâlâ evsizdi.

Kıbrıslı Rum yetkililer ısrarla, Kıbrıslı Türk mültecilerin köylerine dönmek istediklerini fakat Kıbrıslı Türk yetkililerin gelecekteki taksim planına zemin hazırlamak amacıyla onları engellediğini iddia etti. BM Genel Sekreteri'nin raporlarının yanı sıra, bu yalan iddiaya en güçlü yalanlama, güneydeki Rum kesiminde artık Kıbrıslı Rumlarla birlikte yaşamak istemeyen ve kuzeye göç ederek Ada'nın güneyinde sadece 127 Kıbrıslı Türk bırakan Kıbrıslı Türklerin kendisinden gelmiştir.

Böylece Kıbrıslı Türkler, nüfuslarının büyük bir bölümünün son 20 yılda 3 kez mülteci durumuna düştüğünü kanıtlamış oldu. Kıbrıslı Rumlar ancak 1974 yılında Kıbrıslı Türklerin 11 yıl boyunca çektiği bitmek bilmeyen mülteci sorununun bir parçası oldular.

200.000 Rum mültecinin sefil koşullarda yaşadığını iddia ediyorlar. Gerçekte sadece 13.000 mülteci çadırlarda yaşıyor.¹ Kıbrıslı Rumlar arasında yerinden edilmiş kişilerin sayısı, Kıbrıslı Rum yetkililer tarafından propaganda amacıyla her zaman abartılmıştır.

Rum kaynaklarından edinilen bilgilere göre, şu anda Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kontrolünde olan bölgede yaşayan Kıbrıslı Rumların sayısı 120.000 civarındaydı. Bu sayının yaklaşık 10.000'i bugün hâlâ Türk kesiminde yaşıyor. Dolayısıyla yerinden edilen Kıbrıslı Rumların sayısı 110.000'i geçemez.

Bu durum, Kıbrıs Rum Başsavcısı Criton Tornaritis'in "Kıbrıs'taki mülteci sorununun hukuki yönleri" başlıklı raporuyla da doğrulanıyor.

Söz konusu raporda şu ifadelere yer veriliyor:

"... Kıbrıs Türk tarafının hak iddia ettiği bölge... toplamda 183.859 nüfusu olan 1.075,20 mil karelik bir alandır (Kıbrıs'ın toplam yüz ölçümü 3.572 mil karedir ve 1960 yılında yapılan nüfus sayımında 577.625 kişi sayılmıştı). Bu 183.859 kişinin 128.563'ü Kıbrıslı Rum ve 55.296'sı Kıbrıslı Türk olup, Kıbrıslı Rumların oranı %69,92 ve Kıbrıslı Türklerin oranı %30,08'dir."

¹ Kıbrıslı Rum Mülteciler Komitesi Genel Sekreteri Papageorghiou, 13 Ekim 1975 tarihli ifadesinde, hâlen çadırlarda yaşayan mültecilerin sayısının 18.000'i geçmediğini itiraf etmiştir.

1963-1974 YILLARI ARASINDA KIBRISLI TÜRKLERİN MÜCADELE, IZDIRAP VE SIKINTI DOLU GÜNLERİ.

MÜCADELE, IZDIRAP VE SIKINTI GÜNLERİNE İLİŞKİN DETAYLI BİLGİLER VEREN BM RAPORLARI DÜŞÜNMEYE SEVK EDİYOR. SÖZ KONUSU RAPORLARIN KONU İLE İLGİLİ BAZI PARAGRAFLARI AŞAĞIDAKİ GİBİDİR:

180. BM Barış Gücü, kargaşalar sırasında ve özellikle Koççina'da bugünkü adıyla Erenköy'de meydana gelen çatışmalar esnasında Ada genelinde mülklere verilen tüm zararlara ilişkin ayrıntılı bir soruşturma yürüttü. Soruşturmaya göre çoğu Kıbrıslı Türk veya karma olan 109 kasabada 527 ev yıkılmış ve 2.000 ev de yağmalamalar nedeniyle hasar görmüştür. Ktima'da 38 ev ve dükkân tamamen yıkılırken, 122 tanesi de kısmen yıkılmıştır. Omorfita bugünkü adıyla Küçük Kaymaklı Mahallesi'nde 50 ev tamamen yıkıldı; aynı mahallede ve komşu mahallelerdeki diğer 200 evde kısmi hasar meydana geldi.

(S/5950 Eylül 1964)

190. Yılın ilk yarısında tarım ve sanayide yaşanan kayıplara ek olarak, Türk toplumu diğer gelir kaynaklarını da kaybetmişti; özellikle de Kıbrıs hükûmeti ve Kıbrıs Rum bölgelerinde bulunan kamu ve özel şirketler tarafından istihdam edilen 4.000'den fazla kişinin ödemeleri... Bu dönemde olaylar nedeniyle Türk toplumunun ticareti önemli ölçüde gerilemiş ve yaklaşık 25.000 Kıbrıslı Türk'ün göç etmesiyle işsizlik çok yüksek seviyelere ulaşmıştır. Kıbrıs Türk Cemaat Meclisinin bazı projelere ve özellikle kalkınma projelerine ayırdığı meblağlar ve diğer harcamaları, hükûmetin 1964 yılında kendisine yıllık ödenek ödemeyi kesmesi nedeniyle önemli ölçüde azalmıştı. Meclis ayrıca kalan kaynaklarının büyük bir kısmını, nüfusun yaklaşık yarısına işsizlik yardımı ve diğer tazminatları ödemek için kullanmak zorunda kalmıştı. Meclisin yayınladığı rakamlara göre, Kızılaydan yardım alan kişi sayısı yaklaşık 56.000'i buldu; bunların 25.000'i yerinden edilmiş, 23.500'ü işsiz ve 7.500'ü ise daha önce kayıp veya iş göremez durumda olan kişilere muhtaç durumdaydı.

(S/5950 Eylül 1964)

161. Eylül ayında Kıbrıslı Türk yöneticiler, mültecilerin barınması konusunu BM Barış Gücü'nün dikkatine sundular. Kıbrıs Türk Cemaat Meclisi Başkan Vekili, özel temsilcime hitaben yazdığı 18 Eylül 1965 tarihli mektubunda, mültecilerin üçüncü bir kışı kullanışsız, hijyenden uzak ve çoğu zaman aşırı kalabalık olan çeşitli barınaklarda geçirmek zorunda kalmalarını önlemek amacıyla mülteci ailelere şu anda yaşadıkları yerde daha iyi konutlar sağlamak için bir konut inşaatı projesi hazırlandığını ve gerekli malzemelerin çoğunun Türk hükûmeti tarafından sağlanacağını ifade etmişti. Fakat inşaat malzemelerinin Kıbrıslı Türklere ulaşması reddedildiğinden, Kıbrıs Rum hükûmetinin bu malzemelerin gelişini engelleyen yasağı kaldırması için BM Barış Gücü'nün çabaları beklendi. Kıbrıs Türk Cemaat Meclisi Başkan Vekili ayrıca, konut inşaatı projesi için ihtiyaç duyulan malzemelerin yalnızca bu amaçla kullanılmasını sağlamak amacıyla BM Barış Gücü'nün denetim yapmasının kabul edilebilir olacağını ifade etti.

(S/7001 Aralık 1965)

192. Mültecilerin barınma koşullarının iyileştirilmesi için Kıbrıslı Türklere inşaat malzemeleri sağlanması konusu, BM Gücü tarafından, Cumhuriyet'in en yüksek makamları (Kıbrıs Rum) ile yapılan görüşmelerde defalarca gündeme getirildi. Kıbrıs Türk bölgelerindeki ev ve binaların genel bakım, onarım ve inşası (bkz.125. paragraf) özel ve ayrı bir sorun olarak konuşuldu. Sorunun ele alınış şekli nasıl olursa olsun hükûmet, mültecilere yönelik malzemelerin gönderimine izin vermedi...

(S/1001 Aralık 1965)

48. Kıbrıs Türk toplumundan yerinden edilmiş kişilerin teşkil ettiği sorunun çözümünde herhangi bir ilerleme kaydedilmedi. Lefke ilçesindeki Vroişa bugünkü adıyla Yağmuralan Köyü'nün yeniden inşası talebi (S/10664, paragraf. 51), ekonomik açıdan köylüler için kötü olacağını iddia eden Kıbrıs Rum hükûmeti tarafından reddedildi. Bu durum karşısında Kıbrıslı Türk yöneticiler, köyün başka bir yerde yeniden inşa edilmesi çağrısında bulundu ve bu rapor yazıldığı sırada hükûmet hâlâ konuyu değerlendiriyor...

(S/10842 Aralık 1972)

67. Söz konusu dönemde, yerinden edilmiş Kıbrıslı Türkler sorununun çözümünde neredeyse hiçbir ilerleme kaydedilmedi (S/10842, paragraf. 48). Terk edilmiş köylerin yeniden yerleşime açılması için zaman zaman çaba gösterilse de, iki yıl boyunca bu sorun hiçbir müzakereye konu olmadı...

(S/10940 Mayıs 1973)

9 YILLIK MÜCADELE, IZDIRAP VE SIKINTIDAN SONRA NASIL OLDU DA “KIBRISLI TÜRK MÜLTECİLER”, “YERİNDEN EDİLMİŞ KİŞİLER” HALİNE GELDİ? YOKSA KIBRISLI RUM MÜLTECİLERE DE Mİ “YERİNDEN EDİLMİŞ KİŞİLER” DEMEMİZ GEREKİR?

OYUNUN KURALLARI NEDİR?
EŞİTLİK Mİ AYRIMCILIK MI?

“Buna karşılık, (Kıbrıs Rum) hükûmetinin kontrolü altındaki bölgelerde, Kıbrıslı Türklerin hareket özgürlüğü, maruz kaldıkları aşırı kontrol ve aramalar, kontrol noktalarında hükûmet polisi tarafından kendilerine uygulanan çok sayıda gereksiz kısıtlamalar, tutuklanma veya kaçırılma düşüncesiyle hissettikleri güvensizlik ve endişe duygusu nedeniyle kısıtlanmaktadır.” Bu ifadeler, BM Genel Sekreteri'nin Eylül 1964 tarihli raporunda yer almıştır (Ref. S/5950, paragraf 103).

KIBRIS TÜRK TOPLUMUNUN HAREKET ÖZGÜRLÜĞÜNE GETİRİLEN KISITLAMALARIN KAPSAMI NEDİR?

En iyi bilgi kaynakları her zaman BMGK'nın resmi belgeleridir.

55. Son raporumda (A/7969, parag. 74) Larnaka'daki gerilimin nedenlerinden biri olduğunu belirttiğim Hala Sultan Tekke Camii'nin vaziyetinden Kıbrıslı Türkler hâlen şikâyetçi olmaya devam ediyor. Millî Muhafızlar mevzilerini camiden biraz daha uzağa taşımış olsa da, oraya gitmek isteyen Kıbrıslı Türkler, camiye ve çevresini sıkı gözetim altında tutan Millî Muhafızların halen yakınından geçmek zorunda bırakılıyor. Bu nedenle Kıbrıslı Türk yöneticiler, bu Müslüman mabedine erişim özgürlüğünün hâlâ tamamlanmadığını beyan ediyor.

(S/8286 Aralık 1967)

87. 31 Ekim 1967 sabahı, 1964 yılından bu yana Türkiye'de yaşayan Kıbrıs Türk Belediye Meclisinin Kıbrıslı Türk Başkanı Sayın Rauf Denктаş, deniz yoluyla gizlice Kıbrıs'a girmeye çalıştı fakat gemiden indikten kısa bir süre sonra, kendisiyle birlikte Türkiye'den gelen diğer iki Kıbrıslı Türk ile beraber tutuklandı.

88. 1964 yılı başında Kıbrıs'ı terk eden ve daha sonra Kıbrıs konusunda Güvenlik Konseyi tarafından dinlenen Sayın Denктаş, Kıbrıs Rum hükûmeti tarafından kendisine dayatılan fiili sürgünün mağduru olduğunu iddia etmeye devam etmiştir.

(S/8286 Aralık 1967)

100. Hükûmet, 1 Haziran'da Lefkoşa'nın Türk mahallesini üç gün süreyle kapatarak ve Kıbrıslı Türklerin buraya giriş çıkışlarını engelleyerek Kıbrıs Türk nüfusunun hareket özgürlüğünü ağır bir şekilde kısıtladı.

(S/7530, Haziran 1966)

108. Yurt dışı seyahatleriyle ilgili olarak, Kıbrıslı Türklerin durumu söz konusu dönemde pek değişmedi. Ada'dan ayrılmak konusunda Kıbrıslı Türkler, Kıbrıslı Rumlar kadar özgürdür, ancak Türkiye'de eğitim gören genç Kıbrıslı Türklerin Kıbrıs'a dönmeleri hâlâ yasaktır. Pratikte, kısa bir süre için bile olsa Türkiye'ye giden herhangi bir Kıbrıslı Türk genç, Ada'ya dönmek istediğinde ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalabiliyor.
(S/8286 Aralık 1967)

49. ... Ekonomik nedenlerden ötürü şehirler ve bazı izole köyler arasında gidip gelmek zorunda kalan Kıbrıslı Türkler, Kıbrıs Rum polisi tarafından kontrol ve aramalara tabi tutuluyor ve dolayısıyla kişisel güvenliklerinden endişe ediyorlar.

50. 11 Mayıs'ta Gazimağusa'da meydana gelen olay sonrasında 32 Kıbrıslı Türk rehinenin ortadan kaybolmasının yarattığı korku ve güvensizlik, Kıbrıslı Türklerin Ada yollarındaki dolaşımının tamamen durmasına neden oldu. O tarihten bu yana Kıbrıs Türk toplumunun gerçekleştirdiği önemli gidiş gelişler BM Barış Gücü'nün nezaretinde yapılmıştır...
(S/5764 Haziran 1964)

TÜRKİYE'NİN YARDIM AMACIYLA KIZILHAÇ KANALI ÜZERİNDEN KIBRIS TÜRK CEMAAAT MECLİSİ TARAFINDAN DAĞITILMAK ÜZERE GÖNDERDİĞİ MALZEMELER DE BU KISITLAMALARDAN KURTULAMADI.

Gemi, 15 Temmuz 1964 tarihinde vardığında, hükûmet yükün boşaltılmasıyla ilgili zorluk çıkarttı.

192. ... Ancak BM Barış Gücü tarafından başlatılan bir dizi müzakereden sonra bazı malların gümrüksüz ithalatına izin verilirken, bazı mallar üzerinde de vergi uygulandı. Diğer kalemlerin girişi, ya stratejik malzeme olarak kabul edildikleri ya da ulusal üretimi sübvansede edilen mallar oldukları için yasaklandı. Kıbrıs Türk toplumu, yardım malzemelerine vergi ödemeyi reddettiği için sadece gümrüksüz mallar indirildi. Sonuç olarak, 900 tonluk kargodan yalnızca 390 tonu boşaltmak mümkün oldu. Hükûmet ayrıca yardım malzemelerinin dağıtımıyla ilgili kontroller yapmak istedi. BM Barış Gücü ve Uluslararası Kızılhaç Komitesi tarafından hükûmete yapılan uyarılar dikkate alınmadı. BM Barış Gücü'nün ülkeye yardım malzemesi taşıyan Kızılay konvoylarına eşlik etme çabalarına rağmen, bu konvoyların hareketi sıklıkla engellendi.

(S/5950 Eylül 1964)

GIDA ÜRÜNLERİ VE DİĞER YARDIM MALZEMELERİNİN DAĞITIMINA GETİRİLEN KISITLAMALAR KIBRISLI TÜRKLERİN GÜNLÜK RUTİNİNİN BİR PARÇASIYDI.

203. ... 3 Eylül 1974 tarihinde Kıbrıs güçleri, anlaşmayı ihlal ederek, izin verilen miktarlarda taze et ve peynir sevkiyatının Lefkoşa'nın Kıbrıs Türk kesimine girmesini engelledi... Hükûmet 5 Eylül'de Gazimağusa ve Larnaka Kıbrıs Türk kesimlerini de kısıtlı alanlar listesine eklemeye karar verdi.

205. ... Kıbrıs Türk bölgelerinde herhangi bir kıtlık vakası bildirilmemesine rağmen, bu kısıtlamalara maruz kalan nüfus, ciddi sıkıntılar çekti ve bazı durumlarda koşullar kritik eşiğe dayandı.

22. ... KIBRIS TÜRK TOPLUMUNA UYGULANAN VE BAZI DURUMLARDA ADETA BİR KUŞATMA OLUŞTURACAK ŞEKİLDE SERT OLAN EKONOMİK KISITLAMALAR GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULDUĞUNDA, KIBRIS HÜKÛMETİNİN ASKERÎ EYLEM YERİNE İKTİSADİ BASKI YOLUYLA BİR SİYASİ ÇÖZÜM DAYATMAYA ÇALIŞTIĞI SONUCUNA ULAŞILMIŞTIR.

(S/5950 Eylül 1964)

111. ... Resmî yasaklı maddeler listesinde hâlâ 31 kalem var. Hâlbuki bunların çoğu inşaat malzemeleri ve otomobil yedek parçaları gibi sivil amaçlara yöneliktir. Ayrıca resmî listelerde yer almayan ancak benzer kategorilere giren diğer kalemlere de sıklıkla Kıbrıs Rum polis kontrol noktalarında el konuluyor ve bu da şikâyetlere yol açıyor.

(S/7350 Haziran 1966)

TÜRK KESİMİNDEKİ KIBRISLI RUM KIZLAR

Kıbrıs Rum Yönetiminin uyguladığı ekonomik ablukanın getirdiği acılar yetmezmiş gibi, Türk toplumu zorbalıklara ve asılsız suçlamalara katlanmak zorunda kaldı. Kiliselerin yıkılmasıyla ilgili gazetelerde yayınlanan suçlamalar gibi...

Bu suçlamalara Uluslararası Kilise Konseyi'nin 19 Şubat 1975 tarihli raporundan daha iyi bir yanıt bulamazdık:

Yetkililer, Uluslararası Kilise Konseyi üyelerinin ve Orta Doğu Kilise Konseyi Dairesi, Peder Peter Cowen'in Ada'nın kuzeyinde diledikleri yere gidebilmeleri için bir kez daha gerekeni yaptı. Birçok caminin yeniden inşa edildiğini gördüler ve birçok kiliseyi ziyaret ettiler. Akanthov'daki Aziz Kurtarıcı Kilisesi ve Gazimağusa yakınındaki Aziz Barnabas Manastırı sapsağlam duruyor. Bu manastırın yaşlı rahipleri yardımlar alıyor ayrıca Kızıl Haç tarafından düzenli olarak ziyaret ediliyor. Din görevlisi, elektrik şebekesinin yeniden açılması ve keşişlerin yaptığı ve bedeli ödenmiş olan ikonaların yabancı turistlere gönderilmesi konusunda yardım teklifinde bulundu.

Önemli ikona koleksiyonunun yanı sıra Tremetuşa atölyesi de yetkililerin kontrolü altında. Yörenin Türk komutanı, bu ikonaların temsil ettiği "insanlık mirasının" bilincinde olduğunu ve büyük değer taşıyan bu ikonaların korunması için uzmanların tüm görüşlerini kabul etmeye ve uygulamaya hazır olduğunu açıkladı.

Lapithos yakınındaki Lambusa'da bulunan ve kiliselerin yıkılmasıyla ilgili son zamanlarda basında yer alan iddialara konu olan ünlü ve insan eliyle inşa edilmeyen Aheropiitou Kilisesi'ne yapılan bir ziyaret vesilesiyle heyet üyeleri, 2 şapelin korunmuş ve sağlam olduğunu gördü: BU İDDİALARIN NASIL ORTAYA ATILMIŞ OLABİLECEĞİNİ ANLAMAK MÜMKÜN DEĞİL. Girne Kalesi'ne yapılan bir ziyaret, ikonaların burada güvenli bir şekilde muhafaza edildiğini ve yakında halka sergileneceğini doğruladı.

Öte yandan Uluslararası Kiliseler Konseyi Direktör Yardımcısı Dr. John B. Taylor'ın Aralık 1974 tarihli raporundan yapılan alıntılar, Rumların Kıbrıs Türklerine ait bu kutsal yerlere nasıl davrandıkları hakkında fikir vermeye yeterli bir kanıttır.

“Yine Lapithos Köyü’nde iki cami gördük. Biri 1963’ten bu yana boş ve hasarlı durumda kalan cami, 1974’te denize doğru çekilen Rumların açtığı ateşle tekrar vuruldu. Caminin Rum işgali sırasında tamamen ihmal edildiği anlaşılıyor. Açık olan yakın caminin minaresinde kırmızı harflerle ENOSİS ve HELLAS yazılıydı; bu isimlerin üzeri çizilmişti fakat hâlâ rahat bir şekilde okunabiliyordu...”

“Kıbrıslı Rum Dışişleri Bakanlığı Genel Müdür Vekili G. Pelaghias, Limasol’daki Müslüman mültecilerin yakın zamanda namazlarının yarıda kesilmesi veya Ramazan ayında yemek yemeye hatta idrar içmeye zorlanması gibi kötü muamelelere maruz kaldıklarını teyit ediyor ve bundan derin üzüntü duyuyor...”

“Şu anda BM güçlerinin kontrolünde olan Türk mahallesindeki, ağır bombardıman altında kalan, neredeyse yıkılmış ve terk edilmiş durumdaki Larnaka Camii’ne geldiğimizde çok talihsiz bir manzara bizi bekliyordu. Ana kapı kilitliydi ama açık bir delikten içeri girdiğimizde caminin iç kısmının tarif edilemez bir kaos içinde olduğunu gördük.”

SÖZDE KAYBOLMUŞ RUMLAR da bir başka tartışma konusu.

Rumlar, tüm tutukluların takas edilmiş olmasına rağmen, Türk bölgesinde kaybolduğu iddia edilen bu kişilerin bulunması için sürekli arama yapılmasını talep ediyor.

Kıbrıslı Rumların bu hafıza kaybı, bir kez daha bu tartışmanın sebebi olmuştur. **Çok sayıda Kıbrıslı Rum'un**, liderleri profesyonel bir katil olan Nicos Sampson² **bir grup paralı askerin düzenlediği darbe sırasında hayatını kaybettiği biliniyor.**

Başpiskopos Makarios'un 19 Temmuz 1974 tarihinde Güvenlik Konseyine hitaben yaptığı konuşmada belirttiği gibi, "darbe, çok sayıda can kaybına ve çok kan dökülmesine neden olmuştur."

Başpiskopos'un açıklaması, BM Kıbrıs Rum Temsilcisi Xenon Rossides'in çatışmaların sona erdirilmesi için yaptığı çağrının ardından geldi.

"Detaylar ne olursa olsun ve suçun A'ya mı, B'ye mi, yoksa C'ye mi yüklendiğine bakılmaksızın çatışmaların durması gerekiyor. Çatışmalar devam ederken toplanan Güvenlik Konseyinin ilk ve en önemli görevi budur. Kıbrıs'ta da bu çatışmalar sürüyor. Son raporlar bize tankların, güçlü direnişin olduğu Paphos'a (Baf) doğru ilerlediğini söylüyor. Bugün de çok kan döküleceğini, yeni çatışmaların yaşanacağını ve çok sayıda can kaybı olacağını öngörüyoruz."

(Güvenlik Konseyi, 16 Temmuz 1974)

(S/PV. 1779)

Aslında, Kıbrıs Rum gazetesi "Ta Nea" 18 Aralık 1974 tarihli sayısında, Lefkoşa'ya döndüğünde Başpiskopos Makarios ile konuşan dinî lider Papatsesto'nun söylemlerine dayanarak darbe sırasında yaşanan dehşetin bir tasvirini yayımlamıştır.

Olaylar şu şekilde aktarılıyor:

"Darbe sırasında, hâlen canlı olan birçok insanı gömdük. Lefkoşa'daki yeni mezarlıkta 7 metrelik 5 büyük mezar bulunuyordu. Yakınlarda 22 ceset yatıyordu. EOKA'nın bir üyesi yaklaştı ve daha büyük bir mezarın kazılmasını emretti. Kazma işlemi 3 saatte tamamlandı. 54 Millî Muhafız, polis memuru ve birçok kişinin cesetleri oraya gömüldü. Daha sonra aralarında bir bebek, bir genç kız, asker ve polislerin de bulunduğu çok sayıda kamyon dolusu toplam 75 kişi buraya gömüldü."

"Lakadamy'a da 17 ceset daha benzer bir mezara gömüldü. Kamyon içerisinde naylon poşetlerle getirildiler."

Buradan, Kıbrıslı Rumların kayıpların nerede olduğunu çok iyi bildikleri anlaşılıyor. Rum yönetimi, bu insanların akıbetini suikastçı Sampson'a sormalı.

² Sampson, EOKA Suikast Timinin Lefkoşa'daki lideriydi. Kendi gazetesi Makhi'de yayımlanan anlarında 27 kişiyi öldürmüş olmakla övünüyordu. Bütün kurbanları sırtlarından vurularak öldürülmüştü.

BU KAVGALARIN YENİDEN BAŞLAMASI İÇİN SAATLERİ GERİ Mİ ALMALIYIZ? HAYIR, SAATLERİ GERİ ALAMAYIZ. DOLAYISIYLA SORUNA YENİ BİR ÇÖZÜM BULUNMALIDIR.

Mevcut koşullar altında ve geçmişte yaşanan acı tecrübeler ışığında, bu çözümün aşağıdaki ilkelere dayanması gerekmektedir:

1. İki toplumun temsilcileri, sorunun çözümüne yönelik olarak Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk toplumları arasında müzakerelerin sürdürülmesini tavsiye eden 3212 sayılı Genel Kurul Kararı uyarınca başlattıkları müzakerelere devam etmelidir. İki toplumun temsilcilerinin eşit koşullarda müzakere etme hakkını bozmaya veya katılımcıların samimiyetine şüphe düşürmeye yönelik her türlü girişim, bu müzakerelerin sürdürülmesini imkânsız hale getirmekten başka bir sonuç doğurmayacaktır.
2. Kıbrıs ihtilafının son aşaması, Kıbrıs'ın bağımsızlığını, toprak bütünlüğünü ve egemenliğini sona erdirmeye çalışan ve yurt dışından yönetilen bir darbeye başladı. Ada'nın bağlantısızlık politikasının, her iki toplumun çıkarlarına hizmet etmesi ve Doğu Akdeniz'in barış ve istikrarına katkı sağlaması nedeniyle korunması gerekmektedir.
3. Kıbrıs Anayasası iki bölgeyi bir federasyon öngörmelidir. Karşılıklı güven ve güvenliğe dayalı iş birliğinin kurulabilmesi için pratik ayrıntılarda Ada'nın ekonomik gerçekleri ve her iki toplumun ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.
4. Her iki toplum da federal hükûmete eşit haklarla katılmalıdır. Anayasayı korumak ve iki toplumun siyasi ve ekonomik eşitliğini sağlamak için federal kurumlar oluşturulmalıdır.

Eğer böyle bir çözüme ulaşılabılırsa Türkiye, Kıbrıs'ın bağımsızlığına ve hatta Türk toplumunun varlığına yönelik tehdidin ardından, anlaşmadan doğan yükümlülükleri uyarınca Kıbrıs'a göndermek zorunda hissettiği birliklerini geri çekmeye hazır olacaktır.

Aslında Türkiye zaten Ada'da bulunan asker sayısını, onların güvenliğini tehlikeye atmadan mümkün olduğu kadar azalttı. Türkiye, bölgede barışın korunmasına her daim katkıda bulunacak, sorunun adil ve dengeli bir çözüme kavuşturulması için BM Şartı'na uygun olarak çaba gösterecektir. Türk tarafı bir kez daha Rum tarafına zeytin dalı uzatıyor.

Bu iyi niyetli jest olumlu bir karşılık bulmazsa, **KIBRIS SORUNUYLA İLGİLİ KİMİ SUÇLAMALIYIZ?**

WHO IS TO BLAME?

THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

PREFACE

The Cyprus issue is a multifaceted phenomenon in the realm of international relations that has been the subject of extensive negotiation and has yet to be resolved. In order to contribute to a solution, it is imperative to document and explain the historical context and comprehend the sociological fabric of the island, which has been moulded by numerous ethnic and political disputes, geopolitical interests, and foreign interventions throughout history.

This issue endures to this day due to the ethnic and political tensions that have existed on the Island of Cyprus, particularly since the 1960s. The historical injustices and attacks that the Turkish Cypriot people suffered offer a critical perspective on the issues that we confront today. The security of the Turkish Cypriot and Greek Cypriot communities on the island was significantly jeopardised by the hostilities that erupted in the 1960s and further intensified in 1963, with a particular emphasis on the Turkish community. Certainly, the endeavours to eradicate the Turkish Cypriot presence on the island are inextricably linked to the island's strategic location and the attempts to establish control over it, and they cannot be viewed in isolation. The massacres committed against the Turkish Cypriot community on the island, the annexation of Cyprus to Greece, and the overarching goal of "Enosis," threatened the survival of the Turkish Cypriot community in Cyprus. This period was characterised by the Turkish Cypriot community's efforts to preserve their security and existence.

Türkiye's intervention in 1974 was necessary due to the existential threat to the Turkish Cypriot community posed by Greek Cypriot attacks and the objective of Enosis as part of an ethnic cleansing plan. In order to protect the Turkish Cypriot population and restore peace on the island, Türkiye utilised its guarantor rights to initiate the Cyprus Peace Operation on July 20, 1974, after having exhausted all political and diplomatic alternatives. In this context, acknowledging that the Cyprus issue emerged on July 20, 1974, would entail disregarding the issues that had been present for an extended period prior to this date, particularly the persecution of the Turkish Cypriots

and the ethnic and political conflicts that occurred between 1963 and 1974. Detaching an issue from the context of reality will render it challenging to identify genuine and equitable solutions.

No resolution of the United Nations Security Council can justify narrowing the Cyprus issue to the events of 1974, thereby isolating and ignoring the Turkish Cypriots, the ancient and fundamental element of the island, from the world. We, the Republic of Türkiye, sincerely hope that these restrictions, which are entirely political and lack any legal foundation, will be abolished. I would like to reiterate my vision of two equal states coexisting in a sustainable peace climate, based on the island's realities.

On this occasion, I commemorate all our martyrs, veterans and heroes with mercy on the 50th anniversary of the July 20 Cyprus Peace Operation. I would like to express my gratitude to those who contributed to this book, which I believe is a valuable resource in presenting historical facts to the international public and in the fight against disinformation in our country and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC).

PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE
RECEP TAYYİP ERDOĞAN

FOREWORD

The Cyprus issue was initiated when Greek Cypriots attempted to seize the Island of Cyprus by expelling Turkish Cypriots from the partnership state that was established in 1960 as a result of the 1959 London and Zurich Agreements. This action effectively violated the agreement to co-rule and reside on the island. As part of its ideology of unification with Greece (Enosis), the Greek Cypriot side has carried out terrorist attacks and killings against the Turkish Cypriots on the island, particularly through the EOKA terrorist organisation, notably the Bloody Christmas massacre in 1963. On July 15, 1974, EOKA leader Nikos Sampson, with the help of the Greek Junta, led a coup against then-President Makarios and took power in order to annex the island to Greece.

On July 20, 1974, Türkiye initiated the Cyprus Peace Operation in accordance with the 1960 Treaty of Guarantee and taking into account the security of the Turkish Cypriots on the island. Thus, the annexation of Cyprus to Greece was avoided, the Turkish Cypriot people's survival was ensured, and democracy was restored to the country with the demise of Greece's junta rule. When subsequent negotiations for a bi-zonal, bicomunal federal solution model failed to produce results, the Turkish Cypriot side established the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) on November 15, 1983, citing the right to self-determination.

Given the aforementioned facts, the Cyprus issue should be examined from two perspectives: the persecution against the Turkish Cypriots and their resistance. The Turkish Cypriots' struggle for independence persists, despite ongoing efforts to persecute them. Despite the fact that the Turkish Cypriots and Türkiye made every effort to resolve the Cyprus issue and did not refrain from engaging in negotiations, no successful outcome was achieved.

The presence of the TRNC and the rights and interests of the Turkish Cypriots are disregarded. The Turkish Cypriot side and Türkiye, on the other hand, have never

tolerated this illegal and illegitimate status that deprives the Turkish Cypriots of exercising their rights as equal partners. Türkiye places significant emphasis on the maintenance of peace in all regions and the resolution of conflicts through dialogue. Türkiye is determined to find a solution to the Cyprus issue on fair, lasting, and sustainable common ground by prioritising dialogue and diplomacy. Our country stands for the negotiation of a two-state solution to the Cyprus issue and the recognition of the equal sovereignty and equal international status of the Turkish Cypriot community. In light of these facts, our Directorate of Communications is also engaging in public diplomacy efforts to communicate the cause of the TRNC and the facts of Cyprus to the international public and the entire world, both in the TRNC and other parts of the world.

The book titled “Who Is To Blame? The Present Cannot Be Separated From the Past” prepared by our Directorate was published in French in 1974 by the Directorate General of Press and Information. The book discusses the Cyprus issue and the atrocities inflicted on the Turkish Cypriot community before, during, and after the Cyprus Peace Operation carried out by the Turkish Armed Forces (TAF) on July 20, 1974.

Using examples from United Nations (UN) reports, news articles, and media coverage from around the world, the book presents the realities and facts behind the negative propaganda against Türkiye at the time that “*the Cyprus issue began as a result of Türkiye’s intervention on July 20, 1974.*” The book also features photographs that provide a visual account of the events from that period, allowing readers to witness the historical moments.

A just, lasting, and sustainable solution to the Cyprus issue would be achievable through a framework that is based on the realities of past experiences. In this respect, with this book, re-published in Turkish and English on the 50th anniversary of the July 20 Cyprus Peace Operation, we aim to explain to the national and international public why and how the Cyprus issue began, to highlight Türkiye’s fight against disinformation in the context of the Cyprus issue, and to support the public diplomacy efforts of both our country and the TRNC. With this book, I would like to emphasise once again that our efforts to end the restrictions and inhumane isolation imposed on the Turkish Cypriot people will continue.

PRESIDENCY’S HEAD OF COMMUNICATIONS OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE
PROF. FAHRETTİN ALTUN

WHO IS TO BLAME?

THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

It is believed by some that time could have been reversed if the Turkish Armed Forces (TAF) had left Cyprus.

They believe that Türkiye's intervention on July 20, 1974, initiated the Cyprus issue.

Attempting to erase the 1963-1974 period from collective memory, the Greek propaganda is working diligently to convince people that this was the root cause.

However, the United Nations (UN) findings and the reports of objective journalists from various media outlets around the world are unequivocal.

NO, THE CYPRUS ISSUE DID NOT ARISE ON JULY 20, 1974.

“The tension between 1961 and 1963 stemmed from our inability to establish amicable relations with the Turks and gain their trust. We should have sought to gain the trust of the Turks before attempting to amend the London and Zurich Agreements.

Undoubtedly, imperialism played a role in the division of the two communities, but it was us who laid the groundwork. In Greek: Αγωνιστών - Ethniki Organosis Kiprion Agoniston (EOKA) struggle? Was it the imperialists who attempted to amend the London and Zurich Agreements?

We made severe mistakes in our dealings with the Turks. We were negligent. We failed to create positive relationships with them. This is what caused today's calamity.”

(Excerpt from Mr. Glafcos Clerides' statement in the show “What should be our approach towards the Turks?” broadcast on Greek TV at 22:30 on May 29, 1975.)

WHO OCCUPIED CYPRUS?

“It [the coup of the Greek junta] is clearly an invasion from outside.”

This statement by Archbishop Makarios during the United Nations Security Council (UNSC) meeting on the afternoon of July 19, 1974, is still well remembered.

It is highly informative to listen to Makarios himself recount the events that led to the invasion.

“The military regime of Greece has callously violated the independence of Cyprus. Without a trace of respect for the democratic rights of the Cypriot people and the independence and sovereignty of the Republic of Cyprus, the Greek Junta has extended its dictatorship to Cyprus.”

“...documents came into the hands of the Cyprus police clearly proving that EO-KA-B was an appendage of the Athens regime.”

“Funds were being remitted from Athens for the upkeep of this organization and detailed directives regarding its actions were also given to it...”

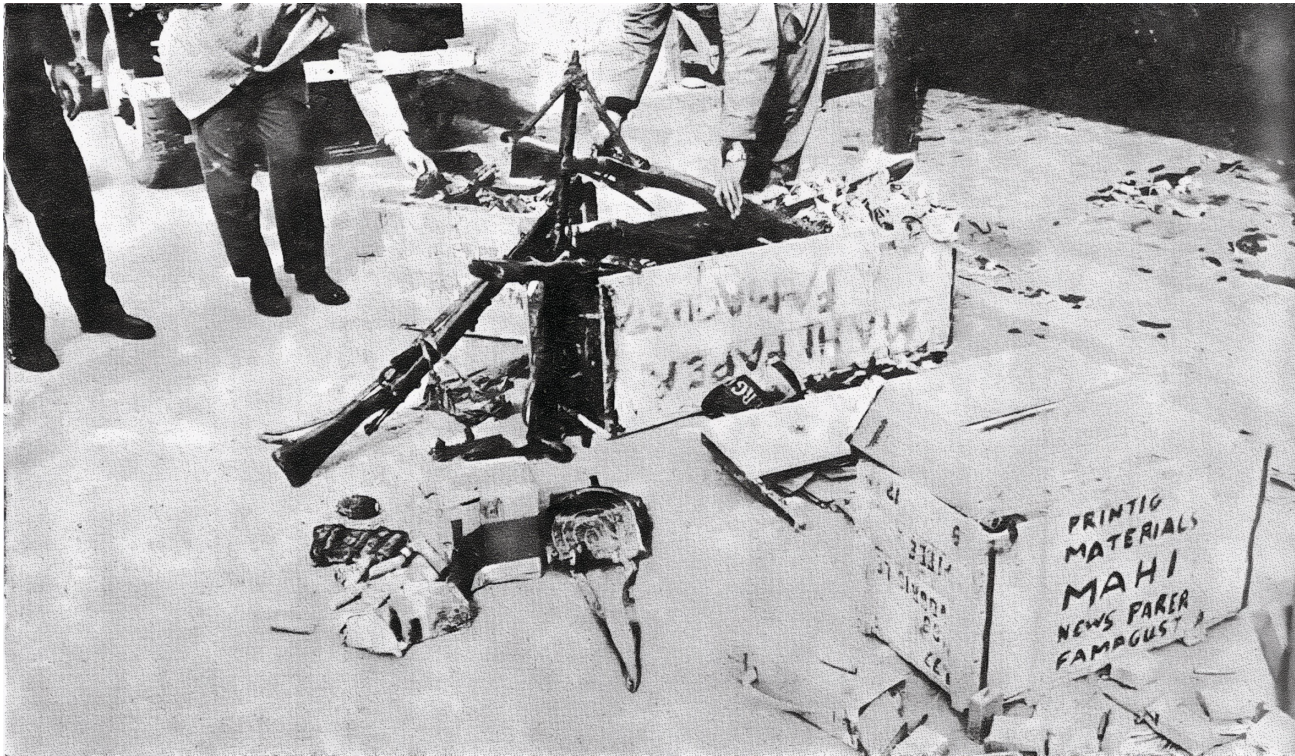
“I do not know as yet all the details of the Cyprus crisis caused by the Greek military regime. I am afraid that the number of casualties is large and that the material destruction is heavy.”

“The coup did not come about under such circumstances as to be considered an internal matter of the Greek Cypriots. **It is clearly an invasion from outside**, in flagrant violation of the independence and sovereignty of the Republic of Cyprus.... and from its consequences the whole people of Cyprus suffers, both Greeks and Turks.”

THE COUP OF THE GREEK JUNTA IS CLEARLY AN INVASION FROM OUTSIDE.

Actually, the invasion of Cyprus by Greece occurred concurrently with violations of the treaties creating the Republic of Cyprus. UN reports provide the best evidence on this. Some paragraphs of the reports in question regarding the issue are as follows:

- 41.** The UNFICYP observations have established that during the month of July, the Cyprus Government imported large amounts of arms and equipment which came in the main through Limassol Docks. In addition, an estimated 5,000 personnel entered the Island in the same way presumably from Greece. It is believed that the imports of arms and military equipment were in excess of 3,000 tons of freight which left Limassol Docks in some 1,000 lorry-loads...**(S/5950, September 1964)**
- 37.** A great deal of additional material, however, much of it of strategic importance, has been introduced through the new Port of Boghaz, some sixteen miles north of Magusa (Famagusta). Unloading here and inland transport has taken place without informing UNFICYP as required by the 10 September 1964 agreement. **(S/6228, March 1965)**
- 24.** To the effective total strength of Government armed forces must also be added a substantial number of Greek officers and other categories of military personnel from Greece - apart from the Greek National Contingent - who are believed to be integrated into the National Guard. **(S/7191, March 1965)**
- 19.** ...UNFICYP has no precise information on the strength of Greek officers and other categories of military personnel from Greece, who, since the last report, have been confirmed - in public statements concerning the command structure - as being members of the National Guard (ibid., para.24). **(S/7350, June 1966)**
- 22.** A number of Greek military personnel of all ranks who are not members of the Greek National Contingent continue to be present in the island. They wear the uniform of the National Guard, and no precise information as to their numbers is available to UNFICYP (S/7611, para. 24). It is believed that the small Port of Boghaz, north of Magusa (Famagusta), has been used on several occasions for the purpose of rotating these Greek officers and men. **(S/7969, Haziran 1967)**
- 24.** Earlier, on 11 July 1967, the House of Representatives passed a bill designed to give legal status to the Greek army officers and men serving, hitherto covertly, with the National Guard in Cyprus. This new law empowers the Council of Ministers to authorize the Commander of the National Guard to appoint to the National Guard officers and men who are not citizens of the Cyprus Republic. Under the new law, such officers and men are answerable to the Commander of the National Guard for administrative purposes but are not subject to trial by Cypriot military tribunals for disciplinary offences. **(S/8286, July 1967)**

“Printing materials” imported from Greece

Footage taken during a planned attack on a Turkish Cypriot village

Later events proved that the number of these officers reached 2000. This includes the 650 officers that Archbishop Makarios asked Greece to recall. These officers, with the assistance of the Greek National Contingent, played an active role in the conspiracy against Archbishop Makarios.

74. The Greek Cypriot government's importation of arms and ammunition in January is one of the primary causes of rising tensions between the two communities. Although the Greek Cypriot administration stated that this measure was not meant for the Turkish Cypriot community, it raised concerns. (S/10664, May 1972)

21. The momentum of the Greek Cypriot National Guard training has increased and more activity has been observed outside the normal training season; the efficiency, morale and personal state of readiness of the National Guard has continued to improve. (S/11294, May 1974)

All these activities are in violation of the Security Council resolution calling on the parties to refrain from any action that could worsen the situation on the Island.

JULY 15, 1974, COUP D'ÉTAT BY GREEK OFFICERS WHO TRAINED AND COMMANDED THE NATIONAL GUARD.

MAKARIOS: "THIS IS CLEARLY AN INVASION FROM OUTSIDE."

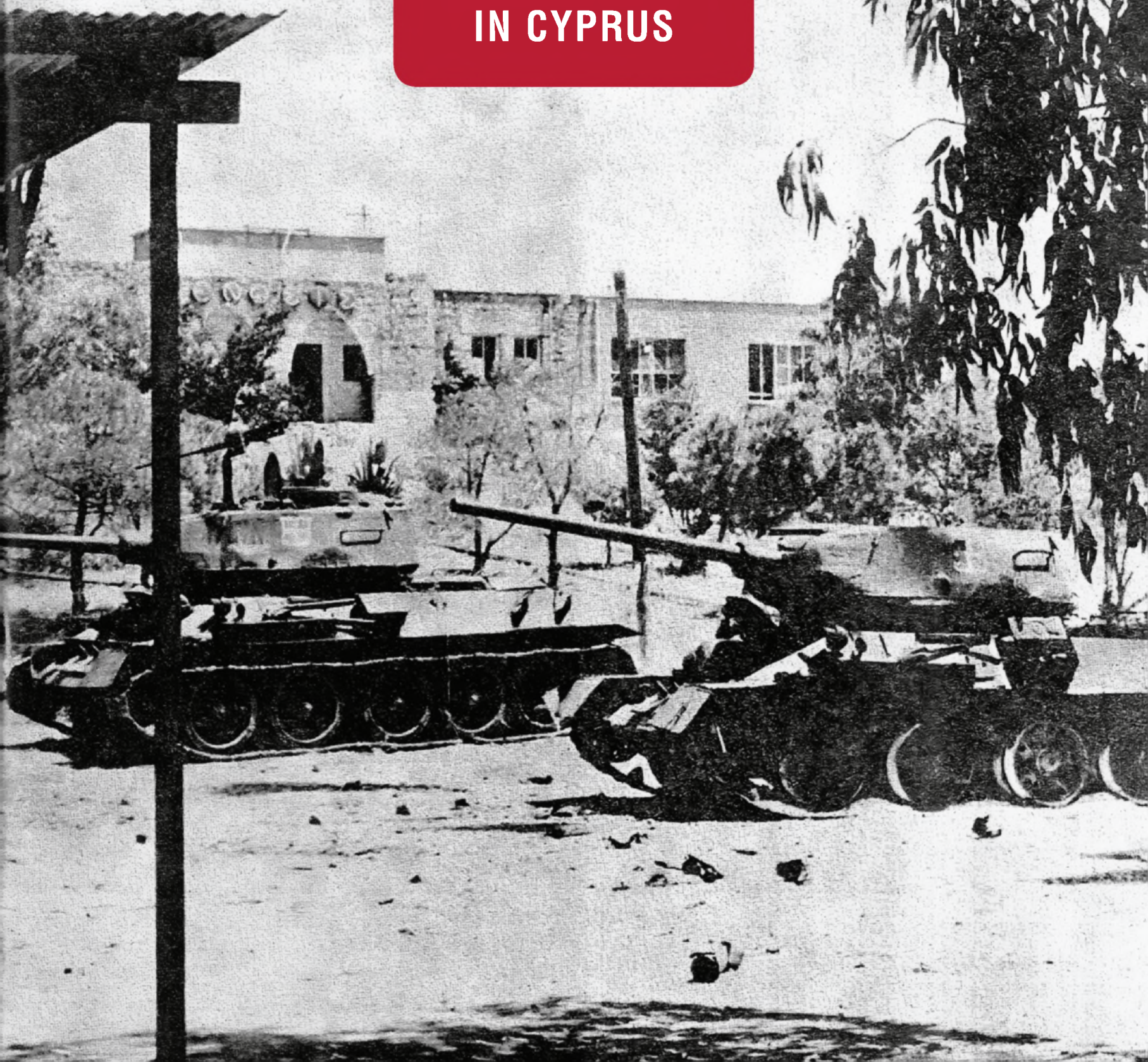
THEREFORE, THE OPERATION OF THE TURKISH ARMED FORCES IS NOT AN OCCUPATION BUT RATHER A RESPONSE TO THE OCCUPATION.

25. The Greek military personnel in Cyprus to whom the new law primarily applies are not part of the Greek National Contingent and UNFICYP has no precise information about their numbers or whereabouts, but they have been an important element in the Government armed forces for some considerable time and are believed to be rotated through the small Port of Boghaz, north of Magusa (Famagusta), where the same pattern of secretive land and sea activity as in the past has been observed by UNFICYP during the period covered by this report (see S/7969, para. 22). **(S/8286, December 1967)**

Under its Treaty of Guarantee, Türkiye was brought to the verge of intervention by a similar covert Greek plan to invade the Island that resulted in the November 1967 crisis. The crisis was only averted by the withdrawal of Greek forces from the Island and the recall of General Grivas.

25. The repatriation of the Greek National Troops took place between 8 December 1967 and 16 January 1968, in pursuance of an agreement between Greece and Türkiye arrived at in response to the Secretary-General's appeals of 22 November, 24 November and 3 December 1967 (S/8248/Add.3, 5 and 6). Since the responsibility for the repatriation operation was assumed at the time by the parties themselves and did not, strictly speaking, come within the UNFICYP mandate, UNFICYP undertook no independent observation in this connexion. It was evident however that several thousand Greek National troops had left the Island, taking with them a considerable amount of equipment and vehicles, including tanks. It is believed that most of the troops who were embarked came from formed units that were serving as part of the Cyprus government's armed forces. It is known however that Greek National Army officers and men are still serving individually in the National Guard and on the headquarters staff, but UNFICYP has not been in a position to estimate their number. **(S/8446, March 1968)**

**NATIONAL GUARD
HEADQUARTERS
IN CYPRUS**

MAKARIOS: “COUP D’ÉTAT BY GREEK OFFICERS WHO TRAINED AND COMMANDED THE NATIONAL GUARD.”

“THIS IS CLEARLY AN INVASION FROM OUTSIDE.”

HAVE YOU HEARD ABOUT THE AKRITAS PLAN?

It is the plan of a conspiracy to dissolve the Republic of Cyprus, in pre-determined stages and methods, and to bring about the union of Cyprus with Greece.

The plan was drawn up by the Greek Cypriot leadership in agreement with Greek Army officers in 1963. It provides for the creation of an underground army which, as explained in the “Plan” would suppress any resistance by the Turks, most forcefully, and in the shortest possible time, and make the Greek Cypriots masters of the situation within a day or two, before outside intervention would be possible, probable, or justifiable.” The Plan was signed by “the Chief, Akritas”. It also explains the objective of the 13-point proposal put forward by Archbishop Makarios for the revision of the Constitution. This top secret document was first published by a local Greek newspaper, “PATRIS”, on 21 April 1966, with the professed intention of exposing the mishandling of the Greek Cypriot “national cause” by Archbishop Makarios. In a series of articles published subsequently by the same paper, it was disclosed that Archbishop Makarios had assumed responsibility for the implementation of the plan and that he had appointed Polycarpus Yorgadjis, who was the Minister of the Interior at the time, to be “the Chief Akritas”, together with other top ranking Greek members of the government as officers of the secret organization.

The Akritas Plan and the series of articles published on the matter were never denied, either by the Greek Cypriot Administration or those who contributed to its preparation and development. Similarly, the Greek authorities had never questioned the validity of this plan. In 1971, the President of the House of Representatives of the Greek Cypriot administration, Glafcos Clerides, admitted in an interview with the “Voice of Germany” correspondent that this plan existed. Even Archbishop Makarios confirmed this in an interview with the newspaper Le Monde on September 18, 1974.

Killer Sampson showcases the Turkish flag like a bounty

WHO ARE THE AGGRESSORS?

Let's hear an excerpt from Makarios' speech at the UNSC meeting on July 19, 1975:

“The alleged coup d'état was orchestrated by Greek military officers who were members of the National Guard and held commanding positions within it. It is important to note that the Greek contingent of 950 officers and enlisted men serving in Cyprus under the Treaty of Alliance played a crucial role in the attack on Cyprus. The airport outside the capital was captured by the officers and serving men of the Greek troops stationed nearby the airport...”

This is neither the beginning nor the end of the story.

**THE REPUBLIC OF CYPRUS IS THE ONLY
INDEPENDENT STATE IN THE WORLD WHERE
THE MAJORITY OF THE COMMUNITY
(THE GREEK CYPRIOT COMMUNITY) IS DOING
EVERYTHING TO DESTROY ITSELF.**

REFERRING TO THE AKRITAS PLAN, WE WILL DISCUSS CERTAIN STATEMENTS MADE BY MAKARIOS ABOUT ENOSIS SHOULD WE CHOOSE TO SERVE JUSTICE.

**THE TRUTH: “THE
AMBITION OF OUR
STRUGGLE IS
ANNEXING CYPRUS
TO GREECE.”**

**“MY AMBITION IS TO CONNECT
MY NAME WITH HISTORY AS
THE ARCHITECT OF ENOSIS.”**

“I take the Holy Oath that I shall work for the birth of our national freedom and shall never waiver from our policy of uniting Cyprus to mother Greece.”

- Speech by Makarios on October 20, 1950, on the occasion of his enthronement as Archbishop.

“It is true that the ambition of our struggle is annexing Cyprus to Greece.”

- Interview published by “Uusi Suomi” in Stockholm on September 5, 1963.

“If I have any ambition, it is to link my name with the annexation of Cyprus to Greece, with the expansion of Greece’s boundaries up to the shores of North Africa through the union of Cyprus. This is my only ambition, for the realization of which I shall continue to struggle till death.”

- Interview on September 8, 1964, with Apoyevmatini.

“I want something higher than being a temporary President of Cyprus. My aim is to go down in history as the architect of ENOSIS.”

- Washington Post interview conducted on September 20, 1964.

“I shall never violate my oath, and I shall never deviate from my goal. I have desired Enosis, and I have never struggled for anything else other than its achievement.”

- Interview with “Eleftheros Kosmos” and “Ta Simerina” in Athens on August 19, 1970.

“I ALWAYS SUPPORTED AND I CONTINUE TO SUPPORT THE UNION OF CYPRUS WITH GREECE.”

“I have stated my views on ENOSIS numerous times, and I do not believe they can be interpreted in different ways. **I always supported and I continue to support the Union of Cyprus with Greece.**”

- Interview given to Mr. Leslie Payne from “Newsday” on July 17, 1972.

“I am, and always will be, in favour of Cyprus’s unification with Greece.”

- An interview with Karin Kaemmerer for the German weekly magazine “Bunte Illustrierte” on April 19, 1973.

**THE UNION OF CYPRUS WITH GREECE
REQUIRES THE EXTERMINATION OF THE
TURKISH CYPRIOT COMMUNITY.**

“... Greek Cypriot fanatics appear to be bent on a policy of genocide...”
(**Washington Post, February 17, 1964**)

“... I saw the bodies of a mother and her three young children in a bathtub, murdered just because their father was a Turkish army officer...”
(**Max Clos, Le Figaro, January 25/26, 1964**)

“... In Cyprus, terror continues. Right now, we are witnessing the exodus of Turks. Thousands of people are abandoning their homes, lands, herds. Greek terrorism is relentless. This time, Greek rhetoric and Plato's busts are insufficient to conceal their barbaric and savage behaviours. At 16:30 in the afternoon, a curfew was enforced in Turkish villages. As soon as the night fell, threats, shootings, and arson attempts began. Following the Bloody Christmas massacre of a woman and her children, it is nearly impossible to mount any type of resistance...”
(**II Giorno, January 14, 1964**)

“...I witnessed these heinous deeds firsthand: Greek Cypriots burning Turkish mosques and houses in the villages of Magusa (Famagusta). Defenceless, unarmed Turkish villagers are living in a state of terrorism created by Greek Cypriot looters, having abandoned their homes to live in tents in the forests. **Greek Cypriots' acts are disgraceful for humanity.** Those Turks who made it out alive fled to neighbouring hills, where they could only watch helplessly as their homes were looted...”
(**France-Soir, July 24, 1974**)

In the small Turkish Cypriot Village of Atlılar, 57 innocent people were massacred. The massacre happened on Monday, August 19, 1974. There were just three survivors of the massacre. One of them, a Berber named Ali Hussein, saw and heard everything from his hiding place: “The killers dug a deep pit, buried the corpses there, and then bulldozed it to close it. The pit containing the dismembered corpses was opened in the presence of journalists and UNFICYP.” On the morning of Wednesday, August 14, 1974, Greek Cypriot weapons attacked 100 Turks in Muratağa Village. Among them were newborns, women, and the elderly.

On September 1, 1974, the whole world witnessed the horror and pain of the massacre. The Greek Cypriots repeated the same massacre in the Village of Sandallı. The Turks were besieged, taken to Muratağa Village, massacred, and thrown into a mass grave. A bulldozer ran over them and took care of the rest. Just like in the Village of Atlılar, corpses were dismembered: arms, legs, and heads! Everything was a mess.

Journalists and UNFICYP were present as witnesses when the pit was reopened.

OTHER REPORTS:

July 23, 1974: United Press International news report:

“A large crowd was standing in the Limassol prison yard, with many children crying. A little Turkish girl was crying in her mother’s arms. A Greek soldier warned the girl’s mother, “Tell her to shut up or we will kill her.” The mother begged and said there was nothing she could do, but the soldier shot the baby.”

The eyewitness added:

“Greek Cypriots killed many children and women in Limassol. I saw the corpses of 20 children in the streets. The wounded were groaning. Greek Cypriot soldiers waited like vultures to enter the houses and murder the women.”

**57 INNOCENT PEOPLE
WERE MASSACRED IN THE
SMALL TURKISH CYPRIOT
VILLAGE OF ATLILAR.**

July 30, 1974: The Washington Post reported: “In Alaminos Village near Larnaca, 14 Turks between the ages of 25 and 53 have been killed and buried in the earth by a bulldozer.”

August 19, 1974: According to UNFICYP reports, “Among the Turks killed by the Greeks was a three-year-old child named Rahmi Salih. His body was pierced with 30–40 bullets.”

July 23, 1974: According to the Washington Post, “... In a Greek Cypriot raid on a small Turkish village near Limassol 36 people out of a population of 200 were killed. The Greek Cypriots said that they had been given orders to kill the inhabitants of the Turkish villages before the Turkish Armed Forces (TAF) arrived.

July 23, 1974: According to Radio Belgrade, “The Greeks have reacted treacherously to the Turks’ humanitarian stance in Cyprus. Greek Cypriots open fire on civilians, particularly in places where foreigners are present. Using hospitals and hotels as headquarters, they are attempting to provoke the Turks and humiliate them in front of the international community.”

July 30, 1974: Ms. Ingrid Hebil, a German tourist, gave an interview to a newspaper, which was broadcast on Voice of Germany, saying, "The human mind fails to comprehend the Greek Cypriot massacres. In the villages around Magusa (Famagusta), the Greek Cypriot National Guard has displayed unsurpassed examples of violence. Entering Turks' homes, they rained bullets on women and children. They slashed the throats of many Turks. They rounded up Turkish women and raped them all."

Neither rain nor cold are an impediment. Life continues in tents.

Life in caves and tents.

REFUGEES

The refugee problem is not new in Cyprus.

This problem first surfaced in 1958, when EOKA terrorists used armed attacks to force hundreds of Turkish Cypriots to abandon their bicomunal villages.

In 1963, 103 Turkish villages were attacked and looted, displacing 25,000 Turks within five weeks and forcing them to spend five consecutive winters in tents.

Greek Cypriot leaders mocked the Turkish refugee problem, stating that it was contrived purposefully to divide the Island.

However, UN Secretary-General M.U. Thant stated in his report S/8286 dated December 8, 1967, that “when the disturbances broke out in December 1963 and continued during the first part of 1964, thousands of Turkish Cypriots fled their homes, taking with them only what they could drive or carry. They sought refuge in safer villages and areas.”

25,000 Turks residing in 103 villages had their homes, belongings, shops, orchards, and farms looted and destroyed by their Greek Cypriot neighbours. Losses and damages totalled hundreds of millions of pounds. For 11 years, all efforts to resettle refugees in their homes and villages have failed due to the obstructionist policy of the Greek Cypriot side. The Greek Cypriots openly said that they would not allow refugees to return to their villages (some of which they designated as “danger zones”) until there was a permanent solution. They even prevented the UN from being more active in refugee resettlement.

Thus, on July 20, 1974, the day of the intervention, all 25,000 Turkish refugees remained homeless.

Greek Cypriot officials insistently claimed that Turkish Cypriot refugees desired to return to their villages, but Turkish Cypriot officials were preventing this in order to pave the way for a future division plan. Apart from the UN Secretary-General's reports, the Turkish Cypriots themselves provided the strongest refutation of this false claim, stating that they no longer wanted to live with Greek Cypriots in the Greek Cypriot part of the south and migrated north, leaving only 127 Turkish Cypriots in the Island's south.

Thus, Turkish Cypriots demonstrated that a significant portion of their population became refugees three times in the last 20 years. Only in 1974 did Greek Cypriots become a part of the never-ending refugee crisis that Turkish Cypriots faced for 11 years.

They alleged that 200,000 Greek Cypriot refugees were living in deplorable conditions. In reality, only 13,000 refugees lived in tents.¹ The Greek Cypriot authorities consistently overstated the number of displaced Greek Cypriots for propaganda purposes.

According to Greek Cypriot sources, the number of Greek Cypriots living in the area now controlled by the Turkish Federated State of Cyprus was around 120,000. About 10,000 of this number still lived in the Turkish part of the island today. Therefore, the number of Greek Cypriots displaced could not exceed 110,000.

This is supported by the Greek Cypriot Attorney General Criton Tornaritis' report, "Legal Aspects of the Problem of Refugees in Cyprus."

The report includes the following statements:

"... The Turkish Cypriot side claims an area of 1,075.20 square miles with a total population of 183,859 (the overall area of Cyprus is 3,572 square miles, and the 1960 census tallied 577,625 inhabitants). Of these 183,859 persons, 128,563 are Greek Cypriots and 55,296 are Turkish Cypriots, making up 69.92% Greek Cypriots and 30.08% Turkish Cypriots."

---

¹ Papageorgiou, Secretary General of the Greek Cypriot Refugees Committee, confirmed in a statement dated October 13, 1975, that the number of refugees still living in tents did not exceed 18,000.

THE DAYS OF STRUGGLE, SUFFERING AND HARDSHIP OF TURKISH CYPRIOTS BETWEEN 1963 AND 1974

UN REPORTS DETAILING DAYS OF STRUGGLE, SUFFERING AND HARDSHIP ARE THOUGHT-PROVOKING. SOME PARAGRAPHS OF THE REPORTS IN QUESTION REGARDING THE ISSUE ARE AS FOLLOWS:

180. The United Nations Peacekeeping Force in Cyprus (UNFICYP) carried out a detailed survey of all damage to properties throughout the Island during the disturbances, including the Tylliria fighting. It shows that in 109 villages, most of them Turkish Cypriot or mixed villages, 527 houses have been destroyed, while 2,000 others have suffered damage from looting. In Ktima, 38 houses and shops have been destroyed totally and 122 partially. In the Omorphita Suburb (current name Kaymakli Neighbourhood), 50 houses have been totally destroyed, while a further 240 have been partially destroyed there and in adjacent suburbs.

(S/5950 September 1964)

190. In addition to losses incurred in agriculture and in industry during the first part of the year, the Turkish community had lost other sources of its income, including the salaries of over 4,000 people who were employed by the government of Cyprus and by public and private concerns located in the Greek Cypriot zones. The trade of the Turkish community had considerably declined during the period due to the existing situation, and unemployment reached a very high level as approximately 25,000 Turkish Cypriots had become refugees. Expenditure of the Turkish Communal Chamber on development and other projects, as well as other expenditure, had dropped considerably as a yearly subsidy formerly received from the government had ceased to be granted in 1964. Furthermore, a large part of its remaining resources had to be used for unemployment relief and other forms of compensation, as approximately half of the population came to be on relief. In accordance with figures published by the Turkish Cypriot Communal Chamber, the number of persons receiving some kind of assistance from the Red Crescent relief amounted to about 56,000, including 25,000 displaced persons, 23,500 unemployed, 7,500 dependents of missing persons, disabled and others.

(S/5950 September 1964)

161 In September 1965 the Turkish Cypriot leadership drew the attention of UNFICYP to the general question of housing for refugees. In a letter dated September 18, 1965, addressed to my special representative, the Vice President of the Turkish Communal Chamber stated that a housing construction project was being prepared to provide refugee families with better housing where they currently live and that most of the necessary materials would be provided by the Turkish Government in order to prevent the refugees from enduring a third winter in various shelters that were impractical, unhygienic and often overcrowded. However, because Turkish Cypriots were refused access to building materials, UNFICYP's support was sought to make the Greek Cypriot authorities lift the embargo upon their arrival. The Vice President of the Turkish Communal Chamber further noted that the UNFICYP might conduct inspections to guarantee that the materials required for the house construction project are only used for that purpose.

(S/7001 December 1965)

192. The question of supplying the Turkish Cypriots with building materials for improving the accommodation of the refugees was repeatedly taken up by UNFICYP with the highest authorities of the Republic (Greek Cypriot), both as part of the general problem of the maintenance, repair and construction of houses and buildings in Turkish Cypriot areas (see parag. 125) and as a separate and special problem. Whatever the approach to the problem, the Government did not approve the release of building materials for the refugees...

(S/1001 December 1965)

48. No progress has been made towards solving the general problem of Turkish Cypriot displaced persons. The request for resettlement of the Turkish Cypriot Village of Vroisha (current name Yağmuralan) in Lefka district (S/10664, para. 51), has been rejected by the Government on the basis that it would be economically unsound for the villagers. In response, Turkish Cypriot leaders have called for the village to be rebuilt elsewhere and at the time of writing this report, the government is still considering the matter...

(S/10842 December 1972)

67. Practically no progress has been made during the period under review towards a solution to the problem of the Turkish Cypriot displaced persons (S/10842, para. 48). There have been no negotiations on the general question for two years, but from time to time, efforts are made to resettle abandoned villages...

(S/10940 May 1973)

**AFTER 9 YEARS OF STRUGGLE, SUFFERING AND HARDSHIP,
HOW DID “TURKISH CYPRIOT REFUGEES” BECOME
“DISPLACED PERSONS?” OR SHOULD WE ALSO CALL GREEK
CYPRIOT REFUGEES “DISPLACED PERSONS?”**

**WHAT ARE THE RULES OF THE GAME?
EQUALITY OR DISCRIMINATION?**

“On the other hand, the freedom of movement of Turkish Cypriots in the areas under the control of the Government (Greek Cypriot), has in practice been restricted in those areas by reason of excessive checks and searches and of many unnecessary obstructions put in their way by the Government police at check points, as well as ‘by the feeling of insecurity and the fear of arrest or abduction.’ These statements were contained in the UN Secretary-General’s report of September 1964 (Ref. S/5950, para. 103).

WHAT IS THE SCOPE OF THE RESTRICTIONS ON THE FREEDOM OF MOVEMENT OF THE TURKISH CYPRIOT COMMUNITY?

The most reliable sources of information are always the UNSC's official documents.

- 55.** The situation regarding the Hala Sultan Tekke mosque, which I stated in my last report (S/7969, para. 74) was one of the sources of tension at Larnaca, is still the subject of complaints by the Turkish Cypriots. Although the National Guard have moved their posts a little way from the mosque, Turkish Cypriots wishing to visit the shrine still have to pass close to the National Guard, who keep the mosque and its grounds under close scrutiny. The Turkish Cypriot leadership therefore maintains that there is still not complete freedom of access to this Moslem shrine.
(S/8286 December 1967)
- 87.** Early on 31 October 1967, Mr. Rauf Denktaş, the Turkish Cypriot President of the Cyprus Turkish Communal Chamber, who had been living in Türkiye since 1964, attempted to enter Cyprus secretly by sea and was apprehended shortly after he had landed, together with two other Turkish Cypriots who had accompanied him from Türkiye.
- 88.** Mr. Denktaş, who had left Cyprus at the beginning of 1964 and was subsequently heard by the Security Council on the question of Cyprus has always contended that he is the victim of de facto banishment by the Cyprus Government.
(S/8286 December 1967)
- 100.** The government severely restricted the Turkish Cypriot population's freedom of movement by closing the Turkish quarter of Nicosia for three days on June 1 and prohibiting Turkish Cypriots from entering and leaving it.
(S/7530, June 1966)

108. As far as foreign travel is concerned, the situation for Turkish Cypriots has undergone little change in the period under review. Turkish Cypriots are as free to leave the Island as Greek Cypriots, but the ban on the return of Turkish Cypriot students from Türkiye continues to be enforced. In practice, any young Turkish Cypriot who goes to Türkiye even for a short time may experience serious difficulties in re-entering Cyprus.

(S/8286 December 1967)

49. ... Turkish Cypriots, compelled for economic reasons to undertake journeys between the towns and outlying villages, are subjected to checks and searches by Greek Cypriot policemen and have little confidence as regards their personal safety.

50. The fear and mistrust that followed the disappearance of the thirty-two Turkish Cypriot hostages after the incident in Magusa (Famagusta) on 11 May brought all Turkish Cypriot road movement to a halt. Since then, the only major movement undertaken by the Turkish Cypriot community has been under UNFICYP escort...

(S/5764 June 1964)

THE SUPPLIES SENT BY TÜRKİYE THROUGH THE RED CROSS FOR DISTRIBUTION BY THE TURKISH CYPRIOT COMMUNAL CHAMBER WERE NOT EXEMPT FROM THESE RESTRICTIONS.

When the ship arrived on July 15, 1964, obstructions were placed on its unloading by the government.

192. Only after a series of negotiations initiated by UNFICYP did the Government authorize the free importation of some of the supplies brought in, while duty had to be paid on others. The remaining items were not allowed to enter the country at all, because they were considered as strategic materials, or were items produced in the country under subsidy. As the Turkish Cypriot community refused to pay duty on relief supplies, the only supplies unloaded were those which were exempt from duty. As a result, only 390 tons out of a cargo of 900 tons could be unloaded. The Government also insisted on control over the distribution over relief supplies. Persistent representations made to the Government by UNFICYP and the International Committee of the Red Cross were unsuccessful. In spite of UNFICYP's effort to escort Red Crescent convoys carrying relief supplies throughout the country, obstructions were frequently placed on the movement of those convoys.

(S/5950 September 1964)

RESTRICTIONS ON THE DISTRIBUTION OF FOOD AND OTHER RELIEF ITEMS WERE PART OF THE DAILY ROUTINE OF TURKISH CYPRIOTS.

203. ... on 3 September, 1974 a supply of fresh meat and cheese in authorized quantities was prevented by Cypriot forces from entering the Turkish Cypriot sector of Nicosia, in violation of the understanding... The government decided on 5 September to add the Turkish Cypriot sectors of Magusa (Famagusta) and Larnaca to the list of restricted areas.

205. ... Although no cases of starvation have been noted in the Turkish-Cypriot areas, serious inconveniences have been caused to the people subjected to these restrictions and in some cases conditions have reached the hardship stage.

22. ... THE CONCLUSION SEEMS WARRANTED THAT THE ECONOMIC RESTRICTIONS BEING IMPOSED AGAINST THE TURKISH COMMUNITIES IN CYPRUS, WHICH IN SOME INSTANCES HAVE BEEN SO SEVERE AS TO AMOUNT TO VERITABLE SIEGE, INDICATE THAT THE GOVERNMENT OF CYPRUS SEEKS TO FORCE A POTENTIAL SOLUTION BY ECONOMIC PRESSURE AS A SUBSTITUTE FOR MILITARY ACTION.

(S/5950 September 1964)

111. ... There are still 31 items on the official list of banned substances. However, the majority of these are for civilian use, such as construction materials and auto spare parts. In addition, items that are not on the official lists but fall into similar categories are frequently confiscated at Greek Cypriot police checkpoints, resulting in complaints.

(S/7350 June 1966)

GREEK CYPRIOT GIRLS IN THE TURKISH SECTOR

As if the Greek Cypriot Administration's economic blockade was not enough, the Turkish community faced bullying and baseless accusations. Like the accusations in the newspapers about the destruction of churches...

The report of the International Council of Churches of February 19, 1975, was the most appropriate response to these accusations:

The authorities have once again taken the necessary steps to guarantee that Father Peter Cowen, a member of the Office of the Middle East Council of Churches and the International Council of Churches, is able to travel to any location in the northern region of the Island." They saw many mosques being rebuilt and visited many churches. The Church of St. Savior in Tatlisu (Akanthou) and the Monastery of St. Barnabas near Magusa (Famagusta) remain intact. The elderly monks at this monastery receive regular visits and assistance from the Red Cross. The Mufti has offered assistance in reopening the electricity grid and sending the icons made by the monks, which have been paid for, to foreign tourists.

In addition to the valuable icon collection, the Tremetusha workshop is under the authorities' control. The Turkish commander of the region stated that he is aware of the "heritage of humanity" represented by these icons and is willing to accept and adopt any expert advice in order to preserve these highly valued icons.

During a visit to the landmark Aheropiitou Church in Lambusa, near Lapithos, which has been the focus of recent media allegations regarding church destruction, members of the delegation discovered two chapels that have survived intact: IT IS IMPOSSIBLE TO UNDERSTAND HOW THESE ALLEGATIONS COULD HAVE BEEN MADE. A visit to Girne (Kyrenia) Castle confirmed that the icons are carefully stored and will soon be on public display.

On the other hand, excerpts from Dr. John B. Taylor's December 1974 report, Deputy Director of the International Council of Churches, provide sufficient information on how the Greeks treated Turkish Cypriot sacred sites.

"We spotted two mosques in the Lapithos Village. The mosque, one of which had been abandoned and damaged since 1963, was struck again in 1974 by gunfire from Greeks fleeing to the sea. It appears that the mosque was largely neglected during the Greek occupation. ENOSIS and HELLAS were written in red letters on the minaret of the nearby mosque, which was open. Although the names had been crossed out, they could still be read clearly..."

"G. Pelagias, Acting Director General of the Greek Cypriot Ministry of Foreign Affairs, acknowledges and expresses profound regret that Muslim refugees in Limassol have recently been subjected to mistreatment, such as having their prayers interrupted or being forced to eat or even drink urine during Ramadan..."

"When we arrived at the Larnaca Mosque in the Turkish neighbourhood, which was now under the control of UN forces and had been heavily bombed, nearly demolished, and abandoned, we were met with a very unfortunate scene. The main door was locked but when we entered through an open hole, we discovered that the interior of the mosque was in utter chaos."

The SO-CALLED LOST GREEK CYPRIOTS are another topic of discussion.

Despite the fact that all detainees had been exchanged, the Greek Cypriots were demanding an ongoing search for those who were allegedly missing on Turkish territory.

This amnesia among Greek Cypriots is once again the source of this discussion. **Many Greek Cypriots** are believed to have died during the coup, which was staged by a squad of mercenaries led by Nicos Sampson², **a professional murderer.**

As Archbishop Makarios indicated in his July 19, 1974, address to the Security Council, “the coup d’état resulted in countless casualties and bloodshed.”

The Archbishop’s comments came after Xenon Rossides, the Greek Cypriot Representative to the UN, called for an end to the conflicts.

“Whatever the details may be, whether the blame should be put on A or B, the fighting must be stopped. That is the first and paramount duty of the Security Council when it meets in a situation where fighting is still going on. And fighting is continuing in Cyprus. The latest reports are that tanks are moving towards Paphos, where there is strong resistance. We anticipate more bloodshed and fighting today, with great sacrifice of life.”

(Security Council, July 16, 1974)

(S/PV. 1779)

In fact, on December 18, 1974, the Greek Cypriot newspaper “Ta Nea” published an account of the horrors of the coup based on the remarks of religious leader Papatses-to, who spoke with Archbishop Makarios upon his return to Nicosia.

Here’s how the events unfolded:

“During the coup, we buried many people who were still alive. The new cemetery in Nicosia had five enormous 7-meter graves. 22 bodies were laying nearby. A member of the EOKA approached and ordered a larger grave to be dug. The digging was finished in three hours. 54 National Guardsmen, police officers, and others were buried there. Afterwards, 75 people were buried here, including a baby, a young girl, and several truckloads of troops and police officers.”

“Another 17 bodies were buried in a similar grave in Lakadamia. They were transported in plastic bags on a truck.”

This shows that Greek Cypriots have a good idea of where the missing people are. The Greek administration should question assassin Sampson about the fate of these people.

---

² Sampson led the EOKA Murder Mile in Nicosia. In his memoirs, published in his own newspaper, Makhi, he boasted about killing 27 people. He shot all of his victims in the back.

SHOULD WE TURN BACK THE CLOCK SO THAT THESE FIGHTS CAN BEGIN AGAIN? NO, WE CAN'T TURN BACK THE CLOCK. A NEW SOLUTION TO THE PROBLEM MUST, THEREFORE, BE FOUND.

Given current circumstances and previous bitter experiences, this solution should be founded on the following principles:

1. The representatives of the two communities should continue the negotiations initiated in accordance with General Assembly Resolution 3212, which recommends continuing negotiations between the Greek Cypriot and Turkish Cypriot communities to settle the problem. Any attempt to undermine the representatives of the two communities' right to negotiate on equal terms or to cast doubt on the participants' sincerity will render these negotiations impossible to continue.
2. The final phase of the Cyprus conflict began with an externally sponsored coup d'état aimed at ending Cyprus' independence, territorial integrity, and sovereignty. The island's non-alignment policy should be preserved because it benefits both communities while also contributing to Eastern Mediterranean peace and stability.
3. The Constitution of Cyprus should envisage a bi-zonal federation. To foster cooperation based on mutual trust and security, practical details must consider the island's economic realities as well as the needs of both communities.
4. Both communities should have equal rights to engage in the federal government. Federal institutions must be established to safeguard the Constitution and ensure political and economic equality between the two communities.

If such a solution can be reached, Türkiye will be willing to withdraw the troops it feels obligated to send to Cyprus under treaty obligations, following the threat to the independence of Cyprus and even the survival of the Turkish community.

In fact, Türkiye has already decreased the number of troops on the island to the extent possible without jeopardising the security of the Turkish community. Türkiye will always contribute to the region's efforts to maintain peace and strive for a fair and balanced conflict resolution in accordance with the UN Charter. The Turkish side has once again extended an olive branch to the Greek side.

If this well-intended gesture does not elicit a positive response, **WHO SHOULD WE BLAME FOR THE CYPRUS ISSUE?**

SUÇ KİMDE?

BUGÜN GEÇMİŞTEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ

WHO IS TO BLAME?

THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

SUÇ KİMDE?

BUGÜN GEÇMİŞTEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ

WHO IS TO BLAME?

THE PRESENT CANNOT BE SEPARATED FROM THE PAST

CUMHURBAŞKANLIĞI
İLETİŞİM BAŞKANLIĞI YAYINLARI

